

LUNDS
UNIVERSITET
Socialhögskolan

**Bortom sekretess och straffrabatter: eldsjälar och goda möten –
En studie om polisens och socionomers resonemang om sin
samverkan kring ungdomskriminalitet**

Zsolt Gal

Kandidatuppsats (SOPA 63)

VT 2021

Handledare: Annika Capelán Köhler

Abstract

Author: Zsolt Gal

Title: Beyond secrecy and penalty discount: Enthusiasts and good meetings – A study of police and social workers reasoning about their collaboration on juvenile crime.

Supervisor: Annika Capelán Köhler

Assessor: Eva Palmblad

Within Social Work in Sweden, there has been a long-established tradition to work cooperatively across organizations to achieve various preventive measures, for instance with juvenile crime issues. The purpose of this study was to investigate how such cooperation across two organizations - the police force and the social services- is perceived by the professionals involved in practice. The method used was qualitative and an interview form was sent to social workers and police officers who all engage with the issue of juvenile crime prevention through their daily work. In addition, six semistructured interviews were conducted. The questions focused on the respondents' experiences of downsides and advantages of cooperation with the other organization's professionals, what respondents would deem necessary to improve the current effectiveness of the cooperation, and questions regarding the respondents view on youth crime prevention. The results of the interviews were analyzed through the theory of Organizational culture, and informal aspects, with a focus on the concepts of counter strategy, resilience thinking and metaphors. The findings showed that cooperation through frequent meetings and close, trusting relationships with their cooperative partners were highlighted as most effective. The manner in which both social workers and police worked, often involved *resilience thinking*. A hindrance to cooperation was poor communication and strict confidentiality laws, but also situations where police or social workers acted in a certain way. These hindrances were identified as counter strategies. When asked about what could improve the work towards juvenile crime prevention answers varied, but the most frequent answers focused on various investments to be made outside of the direct cooperation between social services and the police, such as more adult attendance and more initiatives with schools.

Keywords: Resilience, Metaphors, Cooperation, Social Work, Police, Juvenile crime

Förord

Jag vill tacka min handledare Annika Capelán som har varit till stor hjälp under arbetet med denna uppsats. Jag är tacksam för all feedback och synpunkter som hon gav mig för att förbättra min uppsats.

Jag vill även tacka alla respondenter som svarade på mina frågor och gjorde denna uppsats möjlig.

Samt mina vänner som har granskat min text.

-Zsolt Gal

Innehåll

1. Inledning	5
1.1 Problemformulering	5
1.2 Syfte och frågeställningar.....	6
1.3 Förtydligande av termer.....	7
1.3.1 SoL 14§.....	7
1.3.2 Sekretess	7
1.3.3 Samverkan och samarbete.....	8
2. Tidigare forskning	9
2.1 Brottsprevention och kontakt med ungdomar.....	9
2.2 Samverkans relevans.....	10
2.3 Förändring inom samverkan.....	13
3. Metod	14
3.1 Förförståelse.....	14
3.2 Metodval.....	14
3.3 Urval.....	15
3.4 Insamling av material: Intervjuformulär och semi strukturerade Intervjuer.....	16
3.5 Analysförfarande.....	19
3.6 Studiens tillförlitlighet.....	20
3.7 Etiska överväganden	22
4. Teori	25
4.1 Organisationskultur och informella aspekter.....	25
4.2 Motstånd och kontrastrategier	26
4.3 Reslienstagande och affektiva metoder	27
4.4 Kommunikation och metaforer	28
5. Resultat och analys	31
5.1 Hur samverkan och samarbetet beskrivs generellt.....	31
5.2 Ödmjukhet som affektiv metod?.....	32
5.3 Brottsförebyggande insatser hos polis och socionomer.....	34
5.4 Syn på ungdomskriminalitet och ungdomarna	35
5.5 Samverkan och samarbetets utmaningar och problem.....	36
5.6 Resonemang om eventuella förbättringar och förändringar.....	41
6. Avslutande diskussion	46
7. Referenslista	49
8. Bilagor	52
8.1 Frågeformulär till socionomer.....	52
8.2 Intervjuguide.....	54

1. Inledning

1.1 Problemformulering

Ungdomskriminalitet är ett aktuellt socialt problem i Sverige. Enligt Brottsförebyggande rådet (BRÅ, 2020) påvisade en skolundersökning om brott 2019 att 52 procent av elever i årskurs 9 uppgav sig ha begått någon typ av brott som inkluderar narkotikabrott, stöldbrott, skadegörelsebrott eller våldsbrott, vid minst ett tillfälle de senaste tolv månaderna. BRÅ (2020) belyser att ungdomar är överrepresenterade i statistik gällande misstänkta, och att det är vanligare att man begår brott i ung ålder. Enligt statistik som presenteras av BRÅ (2020) så utgjorde unga personer (mellan åldrarna 15-20) 20 procent av de som var misstänkta för brott år 2019 och den största brottskategorin bland unga var narkotikabrott som utgjorde 40 procent. Det är viktigt däremot att notera att statistiken kring ungdomsbrottslighet uppges kunna vara högre eller lägre utifrån vissa faktorer. Pape & Falck (2014, s. 99) belyser att brottsstatistik har en hög nivå av mörkertal och flera osäkerheter som i sin tur kan ge en vilseledande bild av utveckling och trender. Frekvensen av registrerade brott påverkas enligt Pape & Falck (2014, s. 99) av exempelvis polisens satsningar och framgångar med utredningar, rapporteringsvilja hos drabbade personer och övriga externa faktorer som kan variera med tiden.

Inom Sverige har samverkande och preventivt arbete under en längre period varit en väl etablerad aspekt inom det sociala arbetet för att hantera olika sociala problem. I sin text beskriver Forkby (2020, s. 581) hur fokus på preventiva strategier över tid har haft en fast grund i policyskapande i Sverige, och att denna inriktning har varit av särskild relevans för att forma välfärdsstaten under 1900-talet. Författaren menar även att detta har skapat förutsättningar för ett omfattande offentligt ansvar inom olika områden i livet, dels med syftet att främja välbefinnande genom generella ersättningar, dels för att förebygga ungdomsbrottslighet genom riktade program. Redan 1974 grundades i Sverige ett råd för nationellt brottsförebyggande, och en nationell policy i samband med detta. Författaren påpekar att trots hur betydelsen av denna satsning under de senaste åren har blivit utmanad genom hårdare strategier, i synnerhet mot narkotika som visar tecken på en mer sanktionsinriktad brottspolicy, så är det förebyggande arbetet fortfarande centralt i ungdomspolitik. Ett exempel på detta är det nationella brottsförebyggande programmet

Tillsammans Mot Brottt, skapat år 2017 som har som huvudsaklig fokus att uppmuntra till bland annat fördjupat samarbete och utnämning av koordinatörer för att underlätta arbetet med brottsförebyggande insatser. (Ibid.)

Samverkan är alltså en väl etablerad metod att använda vid preventivt socialt arbete, men det har framgått i flera studier att det kan uppstå problem kring samverkan, såsom konflikter i beslutsfattande och frågor om legitimitet och maktspel mellan till exempel polis och socialtjänst. Detta är aspekter som Johansson (2011, s. 56) beskriver, och hon menar att det förekommer konflikter över tolkningsutrymme mellan institutionella logiker inom specifika områden som båda till en viss del täcker, och att just med hänsyn till detta blir maktaspekten betydelsefulla. Johansson (2011, s. 56) understryker dessutom att när organisationer konfronterar kontradiktoriska institutionella logiker, så sker förhandlingen av detta genom maktspel som sedan kan orsaka att aktörer "släpper" sin beslutslogik för en annan. En viktig del av samverkan är att hur den skapas socialt, dvs olika enskilda aktörer interagerar och resonerar om sin interaktion inom ramen för gemensamma ansvarsområden och målgrupper. Detta handlar då om hur samarbetet ser ut i praktiken.

Med ett intresse för det brottsförebyggande arbetet mot ungdomskriminalitet där socialtjänst och polis interagerar, vill jag få en fördjupad förståelse för vilka problem men också fördelar som samverkan mellan dessa två verksamheter kan innebära. Fokus ligger på hur socialarbetare och poliser resonerar om samarbetet och samverkan i ärenden som rör ungdomskriminalitet.

Ämnet som undersöks är av relevans för socialt arbete då samverkan mellan organisationer som samarbetar mot olika sociala problem, kan undersökas genom att lyssna på de olika aktörernas perspektiv, och på så sätt synliggöra olika dilemman för att sedan veta vilka aspekter som kan behöva förändring eller förbättring. Att undersöka detta genom en kvalitativ metod erbjuder en fördjupad förståelse av resonemang kring samverkan mot ett gemensamt socialt problem och med en gemensam målgrupp.

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna studie är att, utifrån ett organisationskulturellt perspektiv, undersöka hur poliser och socialarbetare resonerar kring sitt samarbete mot ungdomskriminalitet både

förebyggande och mot aktiva brott, för att få en fördjupad förståelse för utmaningar kring samverkan i praktiken.

Syftet bryts ner i följande tre frågeställningar:

- Hur beskriver poliser respektive socialarbetare det brottsförebyggande arbetet kring ungdomskriminalitet?
- Vilka fördelar och nackdelar ser poliser samt socialarbetare med samverkan kring brottsförebyggande?
- Vad anser socialarbetare och poliser behövs för att kunna effektivisera samarbetet kring brottsförebyggande?

1.3 Förtydligande av termer

Följande termer förekommer i delar av uppsatsen och deras innebörd bör därför förtydligas redan här.

1.3.1 SoL 14§

SoL 14 kap. 1§ berör skyldigheten bland särskilda myndigheter att anmäla vid misstanke eller kännedom om att ett barn far illa. Bland de myndigheter och yrkesverksamma som är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden vid sådana situationer, ingår polismyndigheten och socialtjänst. (2021, Riksdagen)

1.3.2 Sekretess

Sekretess innebär information som inte får bli överlämnad och därmed bli till en allmän handling. Socialstyrelsens (2019, s. 148) handbok förklarar att när myndigheter samverkar så gäller varje myndighets egen sekretess, och alla tjänstemän företräder sin egen myndighet och följer de regler för sekretess som gäller. Information om enskilda individer kan enbart ges ut till exempelvis polisen om uppgifterna inte kan användas till att identifiera personen. Enligt Socialstyrelsen (2019, ss. 148-150) utgör sekretessbrytande bestämmelser ett undantag där vissa skyddade uppgifter ändå kan lämnas ut, genom exempelvis samtycke från den enskilda som uppgifterna berör eller nödvändiga utelämnanden dvs då när myndigheten behöver att informationen ska lämnas ut för att fullgöra sin verksamhet. -Dock, kan detta enbart tillämpas för den egna myndigheten, och kan inte användas för att hjälpa en annan.

Även poliser agerar under lagstadgad sekretess, -för att skydda den enskildes personliga förhållanden- (OSL, 2021).

1.3.3 Samverkan och samarbete

Samverkan, på organisationsnivå, och samarbete, på individuell eller gruppnivå, är inte synonymer. I denna uppsats vars fokus ligger på hur poliser och socionomer resonerar om sin samverkan, sinsemellan, dvs på deras syn på sin interaktion i praktiken kommer jag att alternera mellan termerna för att variera texten, men är alltså medveten om den konceptuella skillnaden.

2. Tidigare forskning

Jag har valt att fokusera på tidigare forskning som berör och undersöker samverkan mellan organisationer och de positiva och negativa fenomen som kan uppstå. Jag har valt just detta urval av vetenskapliga artiklar då jag i min uppsats har som avsikt att studera hur samverkan mellan två organisationer uppfattas av deras aktörer. Jag har primärt sökt upp den vetenskapliga litteratur som jag refererar till genom att använda mig av sökmotorn LUBsearch, för att hitta både svenska och internationella artiklar. De sökord som använde var "samverkan", "cooperation", "ungdomskriminalitet" och "samverkanpolis socialtjänst". I det som följer presenterar jag åtta artiklar, varav sex är utförda i Sverige och två är internationella artiklar. Jag använder mig dessutom av utvalda delar i två böcker som berör brottsprevention kring ungdomar.

2.1 Brottsprevention och kontakt med ungdomar

Enligt Sahlin (2000, s. 26) har brottsprevention traditionellt inneburit att uppkomsten av något negativt motverkas. Under senare tid innebär det i stället att någonting positivt blir främjat. Författaren beskriver en preventionsmodell kallad *preventiv komplimentaritet* där mål hindrar och stimulerar samtidigt. Om det enda som görs är att en negativ utveckling stoppas men inte ersätts av något annat, så bildas ett "hål" som därefter behöver bli fylld med något positivt så att en annan negativ utveckling inte sker. Författaren betonar att man inte enbart bör fokusera på att minska kriminaliteten hos ungdomar, utan dessutom uppmuntra de till att syssla med konstruktiva aktiviteter i stället (Ibid.)

Andra begrepp som är av relevans är *primär prevention*, *sekundär prevention* och *tertiär prevention* som beskriver i vilken tidpunkt som brottspreventivt ingripande görs. Sahlin (2000, s.36) förklarar dessa tre typer av prevention, där primär prevention är de insatser som görs för att hindra att något problem utvecklas i framtiden, innan särskilt oroande individer och situationer har identifierats. Sekundär prevention är när förebyggande insatser görs mot områden eller individer som bedöms vara i riskzon för att utveckla eller skapa problem. Tertiär prevention är insatser som görs mot dem som redan har särskilda problem eller orsakat problem genom att exempelvis begå brott. Sahlin (2000, s. 36-37) poängterar att när dessa typer av prevention sker samtidigt för att minska brottslighet inom ett område så kan det exempelvis vara genom att tertiära insatser fokuseras in på identifierade kriminella, den

sekundära på ungdomsgång i området och det primära genom att göra insatser för att främja en positiv utveckling kring ungdomar och barn generellt i området.

Sahlin belyser en förändrad förståelse av brottsförebyggande arbete samt lyfter olika möjliga strategier som det preventiva arbetet kan anta, medan min studie fokuserar på en mer marknära bild av hur representanter från två olika organisationer ser på sin möjlighet att arbeta och samarbeta brottsförebyggande.

I sin bok beskriver Pettersson (2010, s. 5) beskrivs viktiga delar i polisens arbete med ungdomar, och vikten av att ha goda ömsesidiga relationer mellan polisen och ungdomarna för polisiär kontroll. Vidare poängterar författaren att det behöver finnas en balans mellan kontakt och kontroll, eftersom kontakt utan kontroll kanske upplevs som förtryck och kontakt utan kontroll kanske upplevs som feigt. Jag vill undersöka i min studie om hur relationskapandet mellan ungdomar och aktörer beskrivs.

2.2 Samverkans relevans

Annan tidigare forskning visar på vikten av samverkan för att bekämpa sociala problem som exempelvis kriminalitet. Detta är något som diskuteras av Patterson och Swan (2019, s. 867) i deras artikel som beskriver en systematisk granskning av samarbetet mellan socialtjänst och polis med fokus på USA. Studien utfördes utifrån tre kriterier där det första kriteriet var att de olika undersökningar behandlade ett samarbete mellan polis och socialarbetare för att motarbeta sociala problem. Det andra vara att undersökningarna skulle beskriva de uppgifter som poliser och socialarbetare utförde för att motarbeta sociala problem. Den tredje kriteriet var att undersökningar som utfördes på en metodologisk grund blev inkluderade, som till exempel randomiserade kontrollförsök och observationer. Patterson och Swan (2019, s. 867) menar att eftersom sociala problem uppmärksammas av polis och för att det krävs expertis från professionella för att lösa sociala problem, så är samarbetet mellan socialtjänst och polis väsentligt. Patterson och Swan (2019, s. 867) poängterar även att det behövs mer information om dessa samarbeten på grund av att implementeringen av dessa samarbeten inte alltid blir en garanterad succé.

Det kan alltså förekomma situationer där samverkan brister på ett eller flera sätt av olika anledningar (Forkby, 2020). Därmed är det betydelsefullt att studera och identifiera vilka

aspekter som kan orsaka att samverkan försvåras. Patterson och Swan (2019, s. 879) tar upp hur information ges om de typer av sociala arbeten som hanteras genom samarbeten och vilka aktörer som ingår i dessa samarbeten. Sociala problem som de fann blev hanterade genom samverkan var bland annat våld i nära relationer, alkohol och narkotikamissbruk, och ungdomskriminalitet. Patterson och Swan (2019, s. 879) lyfter att insatserna oftast levererades av socialarbetare som erbjöd samarbete och remisser till socialtjänstbyråer som arbetar med att ge stöd till vuxna. Patterson och Swan (2019, s. 879) visar också i sin studie att majoriteten av samverkansprojekt mellan polis och socialtjänst var grundad på en unik modell (dvs. att de flesta samverkansprojekt hade ett eget sätt att utföra sitt arbete på.), men trots att majoriteten dessa insatser saknade teknik, resurser och förmåga för utvärdering som fanns i särskilda program som LEAD (*Law Enforcement Assisted Diversion*) och CIT (*Crisis Intervention Team*), så fanns det ändå utvecklade och implementerade samarbeten mellan polis och socialtjänst.

Patterson och Swan förklarar att de flesta projekten mellan socialarbetare och poliser använde unika modeller som skiljer sig från andras, något som kan vara både en fördel och en nackdel. Fördelen är att socialtjänst och polis kan anpassa och forma sina metoder efter behov, men nackdelen som det också beskrivs av Patterson & Swan kan vara att det begränsar arbetet eftersom man inte har de tillgångar och möjligheter att utvärdera arbetet såsom särskilt utvecklade program har.

Forskning visar också att samverkan mellan socialtjänst och polis är viktigt och effektivt under flera omständigheter än enbart för att bekämpa ungdomskriminalitet. Vanhanen & Heikkilä (2017, ss. 273-274) presenterar i sin undersökning som jämför implementeringen av "Immigrants, Police and Social Work" (IPS) mellan två olika platser i Sverige och Nederländerna. IPS är ett forsknings- och utvecklingsprojekt finansierat av europeiska kommissionen, och som har implementerats i flera europeiska länder, bland annat Finland, Spanien, Nederländerna och Sverige. Vanhanen & Heikkilä valde i sin artikel att framhäva två exempel på samverkan från IPS projekten. -Det första är från en skolmiljö i Nederländerna och den andra är i en förort i Sverige inom Göteborg. I både dessa exempel så förekom det en samverkan mellan polis och socialtjänst men även andra lokala aktörer som exempelvis mentorer och familj. Vanhanen & Heikkilä (2017, s. 281) menar att enligt resultatet så framgår det att samarbete mellan polis, socialarbetare och andra aktörer är en värdefull tillgång för att förstärka gemenskapen i ett område. Vanhanen & Heikkilä (2017, s.

281) förklarar vidare att samarbete för det mesta bygger på informationsutbyte där de medverkande aktörerna är både medlare och mottagare av information.

Vanhanen & Heikkilä (2017, s. 281) hävdar även att socialarbetare och poliser kan fungera som en slags "detektor" för olika problem på grund av deras konstanta och dagliga möten med flera delar av befolkningen, men kan också bidra till att främja goda relationer i samhället. Samverkan mellan polis och socialarbetare utgör en grundläggande preventiv insats för integrering av invandrare, exempelvis genom att notera oväntat beteende vilket visade sig i en skola i Nederländerna, eller för att gynna social mobilisering och förstärkning på lokal nivå, vilket exemplet i förorten i Göteborg visade.

Vanhanens & Heikkiläs artikel belyser hur samverkan mellan polis och socialtjänst kan fungera preventivt. Även om fokus inte ligger i just brottsförebyggande och ungdomskriminalitet är deras studie ändå relevant för min egen då den kan belysa hur fungerande samverkan mot ungdomskriminalitet också kan verka förebyggande.

En studie utförd av Basic (2018) beskriver en fältobservation av 119 informella träffar och organiserade möten vid flera institutioner i Sverige, huvudkontoret för Statens institutionsstyrelse och Socialtjänstkontor. Syftet med studien var att undersöka och analysera hur aktörer inom ungdomsvård agerade vid framgångsrik samverkan, genom att bland annat identifiera interaktiva mönster som kan bidra till detta. Basic framhäver i sin artikel att samverkan är en viktig beståndsdel av socialt arbete, men att tidigare forskning tyder på att konflikter ofta uppstår mellan aktörer och verksamheter som behöver samverka. Vidare nämner Basic olika aspekter som kan bidra till att samverkan mellan organisationer ska bli framgångsrika, bland annat att organisationerna ska befinna sig på samma plats, att administrativ, ekonomisk och politisk förvaltning koordineras och att det ska finnas en ömsesidig förtroende och respekt mellan samverkansaktörerna (2018, ss. 194-196).

Basics studie skiljer sig ifrån min, i termer av omfång, urval och metod, men är intressant i det att jag i min studie vill belysa hur respondenterna resonerar kring särskilda orsaker som bidrar positivt till deras samverkan för att identifiera element som bidrar till en lyckad samverkansprocess, och om aspekter som Basic tar upp när det gäller konflikter och/eller framgångsrik samverkan kan kopplas till de svar jag får fram.

2.3 Förändring inom samverkan

Förklaringarna till att samverkan mellan polis och socialtjänst har blivit alltmer aktuellt och utökad är flera. En möjlig orsak kan vara händelser som har skett efter millennieskiftet. Lozic (2018, s. 129) hävdar att sedan millennieskiftet har olika faktorer, som upplopp i städer inom Europa, sociala rörelser och olika former av radikaliseringsstartat starka debatter om ämnen som trygghet och säkerhet, ungdomsproblem och även om framtiden inom det mångkulturella samhället. Lozic (2018, s. 129) hänvisar också till att frågor om trygghet och säkerhet har fått en framträdande betydelse för förståelsen av samtiden, en aspekt som har blivit väldigt tydligt i svenska mediedebatter och politiska diskurser. Lozics resonemang visar att olika förändringar och fenomen i samhället har aktualiserat sociala problem som gäller trygghet och ungdomar. Men vilka lösningar och metod används det för att hantera problemen? Lozic (2018, s. 129) hävdar att en ökad mängd med poliser, en ökning av övervakning, ökade straff för brott och införande av övergripande brottsprevention, särskild med hänsyn till lokala samverkansprocesser, är dominerande mot problem i "utsatta områden", en klassificering som över femtio bostadsområden i Sverige har fått från polisen som en följd av exempelvis radikaliserings. Lozic (2018, s. 129) tydliggör att till följd av en ökning av frivilligorganisationers och lokalsamhällets involvering, både internationellt och inom Sverige, har skyldigheten för brottsförebyggande insatser successivt flyttats från stat till andra aktörer. Lozic (2018, ss. 129-130) argumenterar att samarbetet mellan olika parter som kommunala aktörer, frivilligorganisationer och näringslivet också har medfört nya utmaningar, som exempelvis kravet på samverkan att omvärdera metoden som man organiserar arbetet på och förstå sig på olika hänseenden som ens arbetskultur, professionella uppdrag och medborgarroll.

Jag finner detta relevant för min studie då respondenternas svar kan beröra hur organiseringen kring samverkan är uppbyggd, och det är viktigt att belysa eventuella fördelar och nackdelar med den uppbyggnaden för att få en fördjupad förståelse för samverkan.

3. Metod

3.1 Förförståelse

Den främsta orsaken till mitt val av ämne för denna uppsats, var då jag under min praktik som socionomstudent hos socialförvaltningen fick kunskap om samverkan och dess relevans för preventivt socialt arbete. Denna nya insikt tillsammans med mitt tidigare intresse för arbete mot ungdomskriminalitet gav mig inspiration till att fördjupa mig i hur samarbetet upplevs och hur socionomer och poliser resonerar kring det.

3.2 Metodval

Metoden som jag valde för att samla in empiriskt material var kvalitativ. Det finns flera orsaker till att jag valde just en kvalitativ metod för att samla in material till min undersökning, men det främsta är att jag fann att kvalitativa intervjuer med poliser och socionomer var det mest effektiva tillvägagångssättet för att få en nyanserad inblick i hur aktörer inom socialtjänst och polisverksamheten resonerar kring sitt samarbete kring ungdomskriminalitet.

Medan en kvantitativ metod skulle kunna hjälpa mig att besvara hur ett visst antal respondenter upplever att samverkan fungerar, så kan den inte ge särskilt djupgående och utförlig inblick i tankar som ligger bakom upplevelserna bland de olika respondenterna. I detta avseende så bedömer jag att en kvalitativ metod är mer användbar för det ämne och de forskningsfrågor som jag undersöker. En bidragande orsak till detta val reflekteras i det som Ahrne och Svensson (2015a, s.12) beskriver som begränsning med den kvantitativa metoden, vilken grundar sig i att många delar av samhällslivet inte kan beskrivas genom att värdera med siffror eller med statistiska uträkningar. Några exempel på detta ges av författarna i form av att det blir problematiskt att försöka beskriva sociala interaktioner utifrån kvantitativa data, till exempel varför människor protesterar, hur makt utövas, hur konflikter uppstår och hur beslut blir fattade. Ahrne och Svensson (2015a, s.12) benämner dessutom att genom användningen av kvalitativa metoder kan vi få fram nyanser och sammanhang för värderingar och normer på ett väldigt annorlunda sätt än vad som är möjligt med kvantitativa metoder. De menar därmed att kvalitativa metoder är en nödvändighet för att kunna belysa vissa mekanismer i samhällslivet. Kvalitativa undersökningar kan även ge en förbättrad utgångspunkt för att förstå marginaliserade grupper liv, men även för att rent generellt

begripa andra omgivningar och synpunkter. Det är med utgångspunkt i detta resonemang som jag valde att använda mig av en kvalitativ metod för min undersökning. Mitt fokus ligger på enskilda individers resonemang och jag har varit ute efter nyanser i deras tankegångar som inte kunnat fås fram genom en kvantitativ undersökning.

3.3 Urval

Jag har valt att skicka ut frågor till sammanlagt femton respondenter i form av ett intervjuformulär genom e-post, samt utföra sex digitala intervjuer över ZOOM. Nedan beskriver jag urvalsprocessen, för att i nästa avsnitt beskriva själva insamlingsprocessen. När jag valde metod till hur jag skulle få kontakt med och intervjua respondenter för min undersökning, så valde jag att utgå ifrån ett målstyrt tvåstegsurval. När det gäller målstyrt urval så innebär det enligt Bryman (2015, s. 495) att man söker upp personer, avdelningar, dokument och annat som har en tydlig koppling till ens utformade forskningsfrågor. Tvåstegsurval beskrivs av Eriksson-Zetterquist & Ahrne (2015, s. 40) som ett tillvägagångssätt för att få tag på respondenter där man först söker upp organisationer som har personer med relevans för ens undersökningsområde och sedan kontaktar dessa personer för att få tillåtelse om deras medverkan. Eriksson-Zetterquist & Ahrne påpekar även att när man försöker välja ut personer för att intervjua så kan man behöva samarbeta med en individ som är ansvarig inom organisationen och som besitter information om medlemmar och anställda inom verksamheten. Eriksson-Zetterquist & Ahrne (2015, s. 40) hävdar att idealet är om man får en möjlighet att själv slumpvist välja bland respondenter som finns tillgängligt eftersom man då minskar risken för att ledningen väljer ut vissa respondenter som de vet kommer att prata positivt om verksamheten. En liknande tankegång tas upp Bryman (2018, s. 524) i termer av "nyckelinformanter", dvs informanter som blir en slags grindvakt för forskaren genom att ordna kontakt med respondenter, vilket även kan medföra risk om forskaren förlitar sig för mycket på dem. Bryman (2018, s. 524) förtydligar att risken kan bli att i stället för att beakta världen utifrån respondenternas perspektiv så ser man nyckelinformantens synvinkel. Detta är en aspekt som jag har tänkt på utifrån de respondenter som jag har kunnat få tag på. I synnerhet är det polisrespondenterna som möjligtvis kan ha påverkats av en nyckelinformant, då det var oftast genom en gruppchef som sedan vidarebefordrade min fråga om medverkan till andra poliser. Denna risk hanterade jag genom att sträva mot ett tillräckligt antal respondenter för att på så sätt få fram skillnader i synsätt och nyanser i svaren.

Mitt mål var att få minst sex respondenter från både socialtjänst och polis för att ha totalt tolv respondenter i min undersökning, enligt förslag i Eriksson-Zetterquist & Ahrne (2015, s. 42) som framhåller att det inte brukar vara tillräckligt att intervjua enbart en eller ett fåtal respondenter. Snarare bör mellan sex och åtta individer från en specifik grupp intervjuas, vilket ger större säkerhet i att det insamlade materialet är oberoende av personliga fördomar. Jag ville därmed bredda möjligheten att få tillräcklig inblick i eventuella komplexa aspekter av det aktuella samarbetet.

Jag tog kontakt med olika verksamheter som arbetar eller har arbetat med ungdomskriminalitet i olika regioner inom Sverige genom e-post och telefonsamtal. Jag använde mig dessutom av snöbollsurval för att få fler respondenter att intervjua. Eriksson-Zetterquist & Ahrne (2015, s. 41) förklarar att snöbollsurval är en metod där man frågar den första respondenten om de känner till andra relevanta personer som skulle kunna dela med sig av sina perspektiv, och på så sätt får man tillgång till fler respondenter. Det var genom snöbollsurval jag fick flera av respondenterna som var socionomer, eftersom det på den första avdelningen som jag kontaktade fanns endast en person som kunde medverka. Jag blev hänvisad till olika verksamheter inom Sverige som var relevanta för min undersökning vilket också bidrog till att jag kunde få tillräckligt med empiriskt material att bygga min analys på.

När det gällde polisen var det betydligt svårare att få tag på respondenter då jag till en början ofta blev vidarehänvisad. Här behövde jag söka upp respondenter genom att först ta kontakt med 114 14 där jag sedan kopplades vidare till olika områdespoliser och sektionschefer som i sin tur kunde hänvisa mig vidare till några möjliga respondenter. Under flera veckor fick jag sporadiskt svar från både socionomer och ungdomspoliser om deras intresse att medverka. Huruvida svårigheten att få tag på respondenter är kopplade till pandemin är svårt att veta, men det är inte omöjligt att det kan ha påverkat då det råder allmän stress och många professioner har högre arbetsbelastning än brukligt. Samma målstyrda urval och snöbollsurval användes för att söka upp respondenter till intervjuformulären som till intervjuerna över ZOOM.

3.4 Insamling av material: Intervjuformulär och semi strukturerade Intervjuer

Insamlandet av mitt empiriska material skedde i två steg. Först skickade jag ut ett kvalitativt intervjuformulär genom e-post till individer som hade gått med på att vara respondenter i min

undersökning. Av de respondenter som medverkade var sju socialarbetare från olika avdelningar inom flera kommuner, och åtta poliser inom olika kommuner i främst Skåne men även i övriga län i Sverige. Därefter gjorde jag sex semistrukturerade intervjuer med tre socionomer och tre poliser. Jag har totalt tjugoen respondenter men jag har valt att separera på de svaren som jag samlat in genom intervjuformulär och de svaren jag fick genom digitala intervjuer. Denna separation gör jag för tydlighetens skull och jag förklarar vidare hur jag gjorde det i avsnittet som berör analysen av empirin.

Eriksson-Zetterquist & Ahrne (2015, s. 39) betonar att i takt med att Internet blivit alltmer utvecklat så har det också skapats nya legitima metoder för insamlande av kvalitativt material. En av dessa metoder beskrivs som möjligheten att utföra intervjuer genom e-post, exempelvis genom att skicka frågor till en grupp människor som därefter besvarar frågorna i mån av intresse och tid. Eriksson-Zetterquist & Ahrne (2015, s. 39) betonar även att då det finns flera olika sätt att utföra intervjuer över Internet och den ena metoden inte är helt lik den andra, måste forskaren beakta för- och nackdelar med den valda metoden. En del av de aspekter som bör beaktas är respondenternas förutsättningar att kunna svara på frågorna utförligt, eventuella risker med att e-post försvinner bland mycket annat i inkorgen samt eventuella bortfall.

Det fanns en fördel med att den ena delen av empiriska materialet samlades in via intervjuformulär; att jag under pandemi-tiderna inte behövde planera in och låsa specifika tidpunkter för mig och mina respondenter skulle träffas. Detta gjorde undersökningen mer flexibel även för respondenterna som kunde skriva sina svar på frågorna när de hade tillfälle.

Det finns dock även nackdelar med att jag valde denna metod för att samla in empiri. För det första så går möjligheten att kunna använda viss teknik för att få bättre svar förlorad genom att intervjun inte genomförs under ett möte på plats eller digitalt där intervjuaren och respondenten kan se och höra varandra. Det uppstår inget samtal såsom det gör vid en intervju med två eller flera närvarande personer. Eriksson-Zetterquist & Ahrne (2015, s. 45) ger ett exempel på en teknik under intervjuer där personen som intervjuar kan använda respondentens egna ord och formuleringar vid följdfrågor, med syftet att visa sitt intresse för vad som undersöks och få respondenten att berätta mer genom att känna sig trygg. Ett annat möjligt exempel som ges är att verbalt uttrycka intresse så ofta som möjligt när långa svar ges av respondenten.

Jag insåg att det finns en risk att vissa nyanserade tankar och perspektiv gick förlorad i och med att jag inte utförde den första delen av insamlandet av material genom ett personligt eller digitalt möte med respondenterna. Det visade sig vara riktigt, då flera av svaren jag fick in var mycket kortfattade. Det finns andra nackdelar och faktorer som bör tas hänsyn till med att jag valde att skicka ut mina första frågor. Eriksson-Zetterquist & Ahrne (2015, s. 39) poängterar att det är högst relevant att beakta hur den använda tekniken, som fortfarande anses ny och kan ha haft inverkan på ens intervjusituation. Vidare ges författarna exempel på att det kan hända olika saker som försvårar insamlandet av material. Dessa exempel är sådant som att meddelanden blir stoppade av spamkontroll, att meddelanden inte når fram på grund av att personen har ändrat sin mejladress och även att svar ibland kan komma betydligt långt efter att respondenten har kontaktats vilket innebär att intervjuaren bör vara redo på att ha mycket tid för sin undersökning. I mitt fall fick jag in totalt femton svar inom en någorlunda rimlig tidsram.

För att komplettera de svar jag samlat in genom intervjuformulären utförde jag sex intervjuer digitalt över ZOOM. Dessa var semistrukturerad intervjuer, och följde en anpassad intervjuguide med möjligheter till följdfrågor, vilka kunde se olika ut beroende på hur och hur mycket respondenterna svarade på frågorna.

Både intervjuformuläret och den intervjuguide som användes vid de semistrukturerade intervjuerna (se bilagor 1 och 2) bestod av en kombination av deskriptiva och strukturella frågor. Eriksson-Zetterquist & Ahrne (2015, s. 46) konstaterar att bland de tre typerna av kvalitativa frågor som finns så formuleras deskriptiva frågor för att få fram beskrivningar, exempelvis av en arbetsdag, medan strukturella frågor är ute efter exempelvis vilka individer respondenten möter inom sin verksamhet. Tanken med att kombinera dessa typer av frågor var dels att ta reda på vilken syn respondenten hade på sitt yrke och vilka resonemang som de har i frågor kring samverkan och samarbete. Intervjuformulären skickades genom e-post till de individer som hade givit sitt samtycke till att medverka, och de skickades sedan tillbaka till mig på samma sätt. Två varianter av intervjuguiden skapades där den första frågan som berörde hur länge respondenten har arbetat inom sin verksamhet ändrades beroende på om det var en socionom eller polis som intervjufrågorna skickades till.

Bryman (2018, s. 563) förklarar att i en semistrukturerad intervju utgår man ifrån en intervjuguide med flera specifika frågor, men att intervjupersonen har möjlighet att utforma

svar på sitt sätt. Genom att utföra mer djupgående semistrukturerade intervjuer med ett mindre antal respondenter så minimerade jag riskerna och nackdelarna med intervjuformulär. De digitala intervjuerna genomfördes för det mesta smidigt och enkelt, men med enstaka tillfällen där dålig internetuppkoppling temporärt försvårade vissa intervjuer i några sekunder. Jag ställde frågor utifrån en intervjuguide (se Bilaga 2) som hade några annorlunda frågor än intervjuformuläret. Jag ställde också eventuella följdfrågor, några som visas i Bilaga 2, men också några som spontant ställdes utifrån vad respondenten sa.

3.5 Analysförfarande

När det gäller hur jag gått till väga för att utföra min analys av det insamlade materialet så har jag främst använt mig av en abduktiv ansats och kodning. Det första Bryman (2018, s. 478) förklarar om vad en abduktiv tillvägagångssätt innebär är att forskaren baserar sin teoretiska förståelse av de individer och kontexter som studeras utifrån de perspektiv, språk och innebörder som bildar deras världssyn. Vidare beskriver Bryman att en central aspekt av abduktion är att när man som forskare har förstått och redogjort verkligheten utifrån respondenternas synpunkter, så behövs det därefter en samhällsvetenskaplig beskrivning för den sociala verkligheten på grundval av dessa synpunkter. Bryman (2018, s. 478) poängterar också hur trots att abduktion tenderar vara induktiv i sitt synsätt så skiljer den sig åt genom att abduktion ger sin tillit till förståelse och klagörande av respondenternas perspektiv och uppfattning. Jag använde mig av teoretiska begrepp ur det organisationsteoretiska perspektivet med fokus organisationskultur för att analysera min empiri. Detta val grundar sig både i de intervjuerna visar och i mitt syfte att studera hur mötet och samarbetet mellan två olika organisationer upplevs i praktiken.

För att bygga min analys, har jag skapat koder i empirin som jag har samlat in. Kodning förklaras av Bryman (2018, s. 698) som grundläggande för majoriteten av kvalitativa dataanalyser, en process som också beskrivs som indexering. Syftet med kodning är att kunna kategorisera olika teman som synliggörs i empiri. När jag kodade de insamlade svaren från både socionomer och polis, utgick jag från de steg och övervägningar som framhävs av Bryman (2018, s. 700). Jag började processen för kodande så snart som jag samlade in några av svaren, och detta gjorde jag genom att läsa igenom svaren utan att försöka tolka eller notera särskilda saker, men skriva ner något på slutet som var anmärkningsvärt. Det visade sig att vissa typer av svar var ständigt återkommande, till exempel att trots att poliser hade lite

olika svar på vad som behövs för att förbättra samverkan så tog alla upp att sekretess var ett problem eller den främsta orsaken till problem i samverkan. Utifrån det som Bryman (2018, s. 700) föreslår utifrån analysförfarande så läste jag igenom mitt insamlade material några gånger till, och betydligt fler iakttagelser och notiser gjordes för att försöka skapa ett index utifrån vissa nyckelord. "Sekretess" och "Kritik mot sekretess" blev en kod jag applicerade ofta till flera svar, och "kritik mot aktörer", och "kritik mot informationsbrist" var koder som blev relevanta när det var negativa aspekter som skulle kodas. Andra koder som jag använde mig av för att beskriva positiva delar i respondenternas svar inkluderade "Fördel med samverkan" och "God kontakt/möte". Jag använde mig också av generella koder som exempelvis "Mer information", "Mer resurser" när jag kodade de delar som berörde vad respondenterna ansåg behövdes för att förbättra arbetet. Vidare fann jag koder utifrån de underbegrepp som jag använder mig av i teoriavsnittet för att skapa mer generella tolkningar av hur respondenternas svar skulle kunna förstås senare i min analys. Jag använde mig sedan av dessa koder i min analys för att mer utförligt och konkret diskutera respondenternas svar, samt för att strukturera upp kapitlet.

Jag vill vara tydlig och transparent om att min användning av citat från de olika respondenternas svar. Alla respondenternas deltagande och deras beskrivningar gav värdefulla inblickar i ämnet jag undersöker och var fundamental för att uppnå den analys jag genomför. Däremot var några svar från vissa respondenter mer utförliga. Svaren jag fick från digitala intervjuer hade mer komplexa och nyanserade formuleringar, vilket gjorde att jag använde citat från de digitala intervjuerna något mer än intervjuformulären. Jag har försökt fördela hur svar från olika respondenter framhävs i min studie så att alla respondenternas svar blir belysta, men jag vill poängtera att några av respondenternas svar är kortare än andra, så några respondenter och deras citat kommer ta mer utrymme än andra i analysen.

3.6 Studiens tillförlitlighet

Jag har valt att utgå från fyra kriterier för att beskriva tillförlitligheten av min undersökning. Dessa kriterier kan användas för att bedöma tillförlitligheten i en kvalitativ studie och benämns av Bryman (2018, ss. 467-468) som *trovärdighet (1)*, *överförbarhet (2)* och *pålitlighet (3)* och *möjligheten att styrka och konfirmera (4)*.

En studies *trovärdighet (1)* garanteras enligt Bryman, dels genom att visa att undersökningen genomförts utifrån aktuella regler, dels genom att forskaren rapporterar resultaten till respondenterna för att säkerställa att forskaren har uppfattat verkligheten korrekt. Jag tar hänsyn till kriteriet om trovärdighet genom att utgå från de rådande forskningsetiska riktlinjerna (se nedan) samt reflektera kring alla moment och beslut med hjälp av metodlitteratur som förklarar stegen för att utföra kvalitativ forskning. När det gäller rapportering av resultat till respondenter så har jag inte återkopplat till dem under arbetets gång förutom med en respondent angående ett svar som hade blivit väldigt otydligt och jag behövde få bättre klarhet i. Det var tydligt att alla respondenter hade en tung arbetsbörda och jag ville undvika att belasta dem ännu mer genom att ta upp mer av deras tid. Det finns visserligen en risk att mina tolkningar förvränger eller misstolkar de svar som ges av respondenterna, men jag strävade mot att minimera denna risk genom att lägga alla de citat jag använde mig av i analysen i ett tydligt sammanhang inom ramen för intervjun.

Det andra kriteriet för kvalitativ undersökning är *överförbarhet (2)* och syftar på hur överförbara resultaten är i en annan kontext, eller samma kontext i framtiden (Bryman 2018, ss. 467-468) Bryman påpekar att inom kvalitativa studier så tenderar fokus ligga på en specifik grupp, och den verklighet som man försöker studera kan präglas av vissa omständigheter och kulturer. Bryman (2018, s. 468) menar att om forskaren ger en utförlig redogörelse eller om gruppen eller grupperna som undersöks, kan det hjälpa andra att avgöra hur överförbara resultaten skulle vara i en annorlunda miljö. Ovan tydliggör jag att respondenterna är från olika kommuner och städer inom Sverige. Då de olika svaren kommer från olika delar av landet kan jag inte säkerställa att resultatet skulle bli samma om undersökning skulle göras i framtiden eller en annan kontext. Däremot kan jag säkerställa att mitt resultat visar något autentiskt om just det sammanhang som jag har studerat och detta kan i sin tur säga något om andra liknande sammanhang. Denna autenticitet säkerställer jag genom att vara noggrann när jag ställer frågor, transkriberar, kodar och tolkar samt presenterar min analys.

Det tredje kriteriet som tas upp av Bryman är *pålitlighet (3)*. Pålitlighet, enligt Bryman (2018, s. 468) har sin motsvarighet i reliabilitet inom kvantitativ forskning, och innebär att forskaren intar ett granskande perspektiv, som benämns "auditing". Detta innebär vidare att forskaren garanterar en åtkomlig och komplett redovisning av alla beståndsdelar i forskningsprocessen.

Bryman (2018, s. 468) framhåller att i denna redovisning ingår det bland annat urval av respondenter, forskningsfrågor och analys av data som sedan kan förstås och bedömas av andra. Något som stärker min undersöknings pålitlighet är att jag strävat mot transparens gällande studiens alla delmoment, vilket även inneburit att jag tagit upp svårigheter, reflektioner och aspekter som tett sig mindre direkta eller självklara under arbetet gång. Jag vill även framhäva hur jag har återgett citat från respondenter i min studie. Jag har valt att återge nerkortade citat utan att ändra innebörden. Orsaken till att jag har valt att göra så är utifrån det som förklaras av Ahrne och Svensson (2015b, s. 246) om hur citat kan återges, där en metod innebär att göra minimala redigeringar, exempelvis för att korrigera någon felsägning eller fylla i med ord som blev utelämnade. Det betonas av Ahrne och Svensson (2015b, s. 246) att man ska vara försiktig när man gör sådana ändringar och markera det som man har ändrat.

Det fjärde kriteriet som handlar om *möjligheten att styrka och konfirmera (4)* innebär enligt Bryman (2018, s. 470) att forskaren har en insikt om att det är omöjligt att få en fullständig objektivitet i forskning som avser samhället. Bryman fortsätter med att förklara hur forskaren behöver bevisa att hen har agerat i god tro, genom att göra evident hur egna värderingar kan ha inverkan på intervjuvaren och de slutsatser som dras från undersökningen.

Jag vill betona att det finns några omständigheter som möjligtvis kan påverka min förmåga att vara opartisk och neutral när jag undersöker och analyserar ämnet jag valde. Jag är en blivande socionom som skulle kunna göra att jag förstår socialarbetares resonemang bättre i undersökningen, men jag har dessutom en närstående som utbildar sig till polis, vilket också skulle kunna innebära att jag sympatiserar med polisernas synpunkter. Jag höll detta i konstant åtanke under arbetet med studien för att minska risken att det ska präglade undersökningens analys och diskussion.

3.7 Etiska överväganden

När det gäller etiska riktlinjer så följer jag de aktuella forskningsetiska riktlinjerna som också beskrivs av Bryman (2018, s. 170). Det första etiska kravet är *samtyckeskravet* som menar att alla potentiella respondenter som medverkar i en undersökning måste först och främst ge sitt samtycke. Detta krav uppfyller jag genom att fråga potentiella respondenter genom både e-post och telefonsamtal om de är villiga att medverka i min studie. Bara de som samtyckte

stälde upp. Den andra etiska princip som klargörs av Bryman är *informationskravet* som betyder att forskaren måste informera respondenterna som deltar i studien om vad studien går ut på samt om deras rätt att kunna hoppa av från undersökningen om de ångrar sig utan att behöva ge någon förklaring. På samma sätt som med samtyckeskravet så uppfyller jag informationskravet genom att berätta om syftet och upplägget av min undersökning genom e-post och telefonsamtal, och dessutom framhäva möjligheten att hoppa av från min undersökning och få intervjuvaren borttagna från studien.

Det tredje etiska krav som Bryman belyser är *nyttjandekravet* som innebär att enbart använda den information som samlas in, till den studie den är ämnad. Detta krav uppfyller jag återigen genom att informera respondenterna som jag kontaktar genom e-post och telefonsamtal om att deras svar enbart kommer att användas i min studie. Sedan använder jag det insamlade materialet enbart till min undersökning, bevarar informationen på ett säkert ställe där ingen annan än jag har åtkomst och jag röjer sedan svaren när min studie är färdig.

Den fjärde och sista forskningsetiska kravet är *konfidentialitetskravet* dvs kravet på att de uppgifter som har blivit insamlade från respondenterna måste bli behandlad med så mycket konfidentialitet som möjligt och att uppgifterna måste skyddas genom att de göms så att obehöriga inte kan få tillgång till de. Konfidentialitetskravet uppfyller jag genom att garantera anonymitet till respondenterna och inte använda något som möjliggör att de insamlade intervjuvaren kan kopplas till en specifik person. Ingen känslig information kom fram i intervjuerna eller efterfrågades. Inga namn eller annan personlig information var med i intervjuformulären. Jag kontaktade och fick svar via respondenterna arbetsplats-postadresser. De svar jag fått in från respondenterna i form av digitala dokument förvarar jag i en digital mapp som placeras på ett USB-minne som enbart jag har tillgång till. När min undersökning är färdig, tar jag bort svaren även från USB-minnet och jag raderar även alla e-post som jag hade med respondenterna. De inspelade intervjuerna som jag fick genom de digitala intervjuerna som jag höll genom ZOOM, behandlar jag med samma konfidentialitet som de digitala dokumenten, och när min uppsats är färdig raderar jag dem tillsammans med alla andra svar. I övrigt garanterar jag mina respondenters anonymitet. Information om deras namn och kön är inte något som jag frågar om eller samlar in.

4. Teori

Genom denna undersökning har jag avsikten att analysera respondenternas resonemang gällande erfarenheter av samverkan kring arbetet med ungdomskriminalitet. Eftersom det i nuläget inte finns någon sammanhållen samverkansteori, har jag valt att använda mig av organisationskultur- ett begrepp inom organisationsteori - som mitt övergripande teoretiska perspektiv. För analysen använder jag mig primärt av tre underbegrepp som jag kopplar till samverkan och samarbete, nämligen kontrastrategi, resilienstagande och metaforer. Nedan följer en redogörelse för dessa teoretiska infallsvinklar.

4.1 Organisationskultur och informella aspekter

Organisationskultur har sin grund i forskningar om beteende inom organisationer. Begreppet tog bland annat form genom de s.k. Hawthorneundersökningarna av arbetsgrupper som genomfördes av Elton Mayo på 1930-talet, för att undersöka hur ljus kunde påverka produktiviteten bland arbetare. (Lindkvist, Bakka & Fivelsdal 2019, s.125). Dessa undersökningar var grundläggande för utvecklingen av vad som senare blev känt som Human Relations-perspektivet inom organisationer, där samspelet mellan individer i en organisation tas på allvar och studeras. I vissa sammanhang kallas detta mänskliga samspel kultur, organisationens kultur.

Enligt Schein (2010, s. 7) är kultur en abstraktion, men han påvisar att de krafter som skapas i organisatoriska och sociala omständigheter som härrör från kultur är starka. Vidare hävdar Schein att om man inte förstår sig på hur kulturens kraft fungerar så blir man ett offer för den, eftersom kulturens styrka ligger i att den fungerar utanför vår medvetenhet. Schein (2010, s. 7) poängterar dessutom att man behöver förstå sig på kultur inte bara på grund av dess makt, utan även då det kan förklara många av de frustrerande och förbryllande upplevelser i just organisatoriska och sociala situationer, och även för att kunna förstå sig själv bättre.

Schein (2010, s. 8) ger exempel på hur kultur i organisationer kan påverka arbetet.

Exempelvis att hamna i förhandlingar och argument med andra kan innebära att man inte förstår varför ens opponenter skulle inta sådant som uppfattas som "löjliga"- ståndpunkter. Utifrån en organisationskultur kan en annan organisations arbetsdynamik upplevas som absurd. Konflikt och missförstånd mellan opponenter eller organisationer kan användas som en utgångspunkt för - i min studie - att analysera hur poliser och socionomers resonerar om

sitt samarbete. Trots att polis och socialtjänst samverkar för att uppnå ett gemensamt mål, i detta fall att förebygga ungdomskriminalitet, så kan det uppstå problem och hinder dem emellan. På så sätt kan man skapa kontext till hur och varför ageranden som aktörer i dessa två verksamheter gör kan upplevas som positivt eller negativt.

Inom organisationsteorin, talar vi om formella och informella aspekter. Dessa aspekter kan liknas till ett isberg, där formella aspekter utgör synliga beståndsdelar av en organisations, som exempelvis struktur, finansiella resurser, teknologi och mål (Lindkvist, Bakka & Fivelsdal 2019, s.125–126). De informella aspekterna utgör den nedre “dolda” delen av isberget som inte är lika synliga, och omfattar sådant som gruppnormer, attityder, värderingar och sociala kontakter, dvs. det som Schein benämner som kultur.

Jag bedömer att informella aspekter kan vara av särskild relevans för förståelse av eventuella problem i samverkan mellan polis och socionomer. Informella aspekter som värderingar och gruppnormer inom organisationer kan ligga till grund för konflikter om hur vissa uppgifter inom ett arbete ska hanteras. De tre underbegrepp som jag presenterar i det som följer är all kopplade till informella aspekter av en organisation.

4.2 Motstånd och kontrastrategier

För min analys använder jag ett av de begrepp som Forkby (2020) lyfter, nämligen kontrastrategi vilket jag placerar inom ramen för det organisationskulturella perspektivet. Sammanfattningsvis kan kontrastrategi beskrivas som ageranden som görs av en samverkansaktör med syfte att bibehålla och skydda det egna intresset, exempelvis den egna verksamhetens legitimitet när man uppfattar att den är hotad, men som i sin tur kan försvåra samverkan.

Forkbys (2020) artikel bygger på en etnografisk undersökning av två brottsförebyggande insatser i Göteborg. Enligt Forkby (2020, ss. 589-590) hade både två av dessa insatser ett uppdrag att förhindra bland annat utvecklingen av ungdomsgång och social störning. Vidare förklarar Forkby att ett grundläggande för båda var att utse självständiga samordnare som ledande aktörer. Forkby (2020, s. 581) poängterar att syftet med dessa samordnare var att underlätta samarbete genom att inta en roll som oberoende “organisatoriska undantag”, på grund av att de bedömdes att inneha en förhållandevis fri position i hierarkiska organisationer.

Forkbys undersökning visar hur olika typer av strategier fungerar för att gynna gemensamma aktiviteter och förändring. Forkby (2020, s. 590) belyser hur syftet med samordnarnas oberoende roll var att deras legitimitet skulle gynnas och för att de inblandade intressenterna i insatserna inte skulle uppfatta att deras behörighet att skipa rätt blev utmanad, då samordnaren inte tillhörde någon av de involverade verksamheterna. Däremot framhäver Forkby (2020, s. 590) att vid båda insatser var samordnarnas legitimitet inte alltid erkänd. Studien lägger vikt vid att man bör undersöka potentiella hot inom samarbetet som kan leda till eventuella konflikter kring organisationers gränser och legitimitet. Forkby (2020, s. 591) drar slutsatsen att en större fokus bör läggas på motstånd och kontrastrategier när man har som avsikt att skapa olika metoder för samverkan, och förstå vilka aspekter och orsaker som skapar motstånd. Forkby (2020, s. 591) understryker dessutom att även om samarbete kan vara en väsentlighet så borde samarbetet vara grundad med aktsamhet och förståelse för de olika beståndsdelar som kan skapa problem och hindra det.

Forkbys undersökning belyser en väsentlig sida av samverkan. Hans studie visar att genom att undersöka hinder som kan uppstå i samverkan, kan vi även hitta metoder för att förbättra det, nämligen då vi identifierar element som stoppar eller förhindrar samarbetet mellan verksamheter. Detta har relevans i min studie eftersom nackdelar med samverkan är en central del i min frågeställning.

4.3 Reslienstagande och affektiva metoder

Det engelska ordet "resilience" kan definieras som den kapacitet som någonting kan ha för att återhämta sig ur svårigheter. När det gäller preventivt arbete som exempelvis brottsförebyggande insatser så har det skett en förändring under de senaste åren i hur det problematiseras och utförs. I sin artikel hävdar Lozic (2018, s. 151) att det har uppstått en förändring i problematiseringen av arbete som är brottsförebyggande, särskilt i situationer där insatser görs för att motarbeta problem i särskilt utsatta områden. Lozic (2018, s. 152) klargör att flera forskare både internationellt och i Sverige har framhållit att reslienstagande har blivit ett tankesystem och begrepp som har fått stor relevans inom ett flertal områden. Ordet resiliens förklaras av Lozic (2018, s. 135) som ett begrepp som används inom bland annat miljöpolitiska och säkerhetspolitiska sammanhang och kan definieras som anpassningsförmåga, motståndskraft mot olika risker och en förmåga att kunna återhämta till

följd av en krissituation. Lozic benämner också att syftet med resiliens är delvis att beskriva och förstå de prövningar som nutidens städer står inför, och för att formulera nutidens säkerhetspolitik.

Samtidigt finns det stora forskningsluckor i frågan om att belysa hur olika representanter inom organisationer legitimerar och skildrar samverkansbehov generellt, och resiliensinspirerat preventivt arbete, framför allt i en lokal svensk kontext. Lozic (2018, s. 152) hänvisar till ett citat från en stadsutvecklare som framhåller att det inte finns något “messiasystemlösning” för att lösa komplexa problem, utan att det behövs samskapande och samverkande. Lozic (2018, s. 152) anser att det som sägs av stadsutvecklaren säger till viss grad är paradoxalt, eftersom samverkan då blir befordrad till en ledande norm och lösning som inte kan eller får betvivlas. Vidare framhäver hon att bland de diskurser som betonar ett behov av förändring av tankesätt och agerande, så framgår det kritik av tidigare arbetsmetoder som anses vara ineffektiva, kortsiktiga och fränkopplade från lokalsamhällets komplexa problematik. Lozic (2018, s. 152) tar upp att i stället för stuprörstänkande och bestämd organisatorisk uppdelning ovanifrån, så eftertraktas en förstärkning av lokalsamhällets egenmakt och bemyndigande som ska präglas av bland annat synergi, helhetstänkande, gränsöverskridande och affektiva arbetsmetoder.

Lozic ger ingen exakt definition på vad hon menar med en affektiv arbetsmetod, men utifrån att ordet “affektiv” betyder känslomässig så kopplar jag ordet till aspekter som har med relationer och kontakt att göra under samverkan och samarbete. Jag vill i denna studie undersöka om koncept som Lozic tar upp kring “resilienstänkande” och “affektiva” arbetsmetoder är koncept som är relevanta bland de svar som respondenterna ger.

4.4 Kommunikation och metaforer

En annan viktig aspekt av organisationskultur och samverkan mellan organisationer är kommunikationen mellan aktörerna. Bartley och Ericson (2014, ss. 9-10) hävdar att kommunikation och språk är väsentlig för institutionella utövare på samma sätt som de gemensamma uppfattningar och ageranden som utgör en organisation. Bartley och Ericson beskriver att deras studie undersökte och gjorde en kunskapssammanställning angående samverkan bland flera verksamheter som exempelvis polis, räddningstjänst och barn- och ungdomspsykiatri i frågor om anlagda bränder och skadegörelse. Bartley och Ericson (2014,

s. 10) påpekar att redan tidigt i deras undersökning upptäckte de att deltagarna hade svårigheter med att definiera vad samverkan var, och att de i stället använde olika metaforer. Författarna tar upp metaforer som betydelsefulla kognitiva resurser, som kan göra det enklare att hantera det främmande, exempelvis i situationer där relationer är komplicerade. Metaforer kan då bidra med att kategorisera erfarenheter, som skapar förståelse för att ge det okända en gestalt och innebörd. Bartley och Ericson (2014, s. 13) använde tre analytiska kategorier för metaforer. Den första kategorin är förklarande metaforer, som innebär de olika parternas uppfattningar om problem och möjligheter med samverkan. Översättande metaforer är metaforer som används för att skapa en konsensus bland samverkansaktörerna om vad samverkan innebär för de, exempelvis genom att skildra erfarenheter från tidigare situationer. Den tredje typen av metaforer är kamouflerande metaforer används för att undanhålla motsägande perspektiv men även missförstånd. Jag har som avsikt att undersöka om dessa tre metaforyper som presenteras av Bartley och Ericson också kan appliceras på det som tas upp av respondenterna i min undersökning.

Förutom de tre olika typerna av metaforer vill jag ta hänsyn till vissa begrepp som Bartley och Ericson (2014, s. 14) tar upp som metaforer. Exempelvis skriver författarna om begreppet "stuprör" som användes av respondenter i deras studie för att uttrycka kritik mot att det fanns en alltför stor inriktning och uppdelning på ett område inom den kommunala verksamheten, vilket i sin tur utgjorde ett problem för samverkan mellan olika förvaltningar. Vidare tydliggör Bartley och Ericson (2014, s. 14) hur metaforen "stuprör" blev använd som en förklarande metafor för att beteckna hur det fanns särskilda arbetsmetoder där några förvaltningar samarbetade för särskilda ändamål, men att dessa metoder var inadekvata. Det inrättade samarbetet sammanlänkade några gränser, men hade även effekten att den skapade nya exkluderingar när den blev minskad till reaktiva åtgärder. Bartley och Ericson (2014, s. 14) 17 poängterar dessutom att "stuprör" användes också som en metafor för att förklara hur det samarbete som man sökte i sin grupp skulle hamna utanför etablerade nätverk. Precis som Forkby nämner Bartley och Ericson att det finns risker för konflikt och långsamhet vid samverkan. Bartley och Ericson (2014, s. 10) hävdar att trots metaforenas förmåga att kunna förena individer med olika synsätt genom ambiguitet inför arbete inom exempelvis tvärssektoriell samverkan, så finns det nackdelar. Ett exempel som ges är att även om tvärssektoriell samverkan kan vara en grundläggande utgångspunkt för att kunna reda ut olika komplicerade sociala problem, så är det på samma gång en arbetsmetod som kan orsaka tröghet och osämja. Det anges även orsaker till att samverkan är en positiv och demokratisk

metod. Bartley och Ericson (2014, s. 10) förklarar även hur samverkan lägger tonvikten på en horisontell fördelning av skyldighet, som står som en motpol till en rigorös auktoritär och hierarkisk organisation. Det förklaras också att samverkan är en styrningsform som förstärker demokratiska aspekter genom att utöka möjligheter för medborgare att ta en del i konsensusorienterat beslutsfattande och beslutsprocesser.

Jag har för avsikt att undersöka om några av dessa metafortyper kan appliceras till det som tas upp av respondenterna i min undersökning. Mer konkret vill jag undersöka om metaforer används av respondenter för att kategorisera och förklara vissa koncept och upplevelser som relaterar till deras samverkan.

5. Resultat och analys

I analysdelen har jag valt att separera på de svaren som jag fått in genom att skicka ut intervjuformulär och de sex digitala intervjuerna som jag genomfört. Jag kommer att benämna svar från intervjuformulär som exempelvis "socioinom 3IF" och "polis 6IF". Respondenterna från de sex digitala intervjuerna jag genomförde har jag valt att specificera med bokstav och siffra, exempelvis "S2" för en socioinom och "P1" för en polis. Bland respondenterna finns det stor variation i hur länge de ha arbetat hos sin verksamhet och vilka erfarenheter som de har innan de började arbeta där.

5.1 Hur samverkan och samarbetet beskrivs generellt

Bland respondenterna som var socioinomer fanns det stor variation på hur och var de arbetade för att motverka ungdomskriminalitet, men det främsta områden som framgick var Socialtjänst, Skola och Polis (SSP Grupper) och Sociala insatsgrupper (SIG). Några socioinomer uppgav att arbetade i särskilda team hos sina socialförvaltningar, och som jobbade med att vara ute på fält och ha en nära kontakt med polisen. Det bör påpekas att trots att alla socioinomer uppgav att de träffade och samverkade med poliser i sitt arbete så kunde graden av kontakt se olika ut. Socioinom 3IF uppgav till exempel att de har ett kontor i polishuset och delar korridoren med utredare, vilket underlättar för det vardagliga samarbetet. Alla andra socioinomer uppgav att de hade regelbundna möten med poliser en gång i veckan, förutom socioinom 7IF som uppgav att de hade möten med polis en gång varje månad för att lyfta aktuella frågor. En annan socioinom, 5IF uppgav också att vid ungdomsarenor där hen jobbar, så brukar poliserna komma förbi och hälsa på spontant. Alla socioinomerna uppgav också att de i flesta fall kommer i kontakt med polis utifrån orosanmälningar angående barn. Ett citat från socioinom 5IF beskriver så här:

-Jag har kontakt med alla som behöver stöd från socialtjänsten. Vi gör förhandsbedömningar på anmälan om oro för både barn och vuxna. Anmälningar om oro för barn är det som tar mycket tid i anspråk. Bedömning görs om det skall inledas utredning eller om familjens behov kan tillgodoses på annat sätt. När ett barn under 18 år blir misstänkt för brott skickas en anmälan om oro för detta barn från polisen till socialtjänsten.

Bland de respondenter som var poliser uppgav de att de var ungdomspoliser, områdespoliser och ungdomsutredare olika kommuner. Enligt majoriteten av svar från poliserna så var det oftast igenom SOL §14 som socialtjänsten blir kontaktad. När ungdomen är misstänkt för brott och ska förhöras så sitter en socionom med under förhöret i nästan alla situationer. Men även bland poliserna fanns det olika grader av kontakt med socionomer. Respondent polis 3IF uppger att deras avdelning har handläggare från socialtjänsten, som man håller kontakt med genom bland annat personliga möten. En annan polis, 4IF uppger att kontakten är främst genom att ringa socialtjänsten när de är ute på ärenden och jobbar med ingripandepolis (IGV) och den misstänkta personen är under 18 år.

5.2 Ödmjukhet som affektiv metod?

Något som var ständigt återkommande bland flera respondenter svar, både från intervjuformulär och digital intervju, var en betoning på relationer och vikten av dem för samverkan och samarbete. En praktisk fördel av detta är att god relation och kontakt kan göra samarbete smidigare. Ett exempel ges av S1 som betonar hur det är viktigt att ta vara på de situationer som finns för att skapa och bygga upp relationer mellan samverkansaktörer även om det inte finns någon akut situation eftersom det förenklar samarbete i framtiden. Detta illustreras i följande citat från S1:

-Min utgångspunkt är att vårda de tillfällena man har för att skapa relationer och kontakter med exempelvis polisen, och göra den "ansträngningen" att stå och prata lite väder så, för att man tänker att det är mycket värt nästa gång när man ses ute på natten och ska samarbeta[...]

"-Många gånger räcker nog att man stått och kallpratade lite vid tidigare tillfällen för att det ska gå lättare, då har vi som människor redan avhandlat sånt och kan fokusera mer på det som är framför oss[...]"

Man kan koppla det som S1 beskriver här till både affektiva metoder och resilienstagande (Lozic, 2018). Att man väljer att bygga upp och stärka relationer och kontakter med samverkansaktörer innan akuta situationer, är ett sätt att långsiktigt investera i en smidigare samarbete vid mer akuta ärenden. Att upprätthålla goda relationer kan skapa en praktisk fördel till samverkan mot ungdomskriminalitet, genom att mer tid kan ägnas till det aktuella

problemet istället för att reda ut vem samverkansaktörerna är och vilka roller och uppgifter de har.

Även poliser beskriver fördelar med att skapa goda relationer och kontakter, och nämner även de negativa aspekterna med att relationer försvinner genom omsättning av personal. P1 berättade att det tar tid att bygga upp relationer, och om aktörer inte är kvar länge så blir arbetet sämre, eftersom de relationer som man skapat för att effektivisera samverkan och samarbete försvinner. Följande citat från P1 beskriver detta:

-Sen vet jag själv som jobbade med det i några år att det tar tid att bygga upp relationer och har man då inte som avsikt när man är i en sån grupp att stanna kvar eller bara är där i någon kortare tid då blir jobbet lite för djävulskt [...]

En av socionomerna S3 betonar också vikten av relationsskapande och dess roll för förebyggande arbete. Enligt S3 så blev situationen i ett utsatt område mycket sämre när det blev färre områdespoliser som gick runt och skapade relationer, genom att besöka skolor som bidrog till att skapa en annan, mer positiv bild av polisen. Att polisen bygger upp relationer i ett område kan bidra till ett bättre brottsförebyggande arbete. Detta lyfts av Pettersson (2012, s. 54) som beskriver att poliser hon har följt har betonat flera orsaker till att det är viktigt att skapa kontakter med de som bor i ett område. Dels är det ena syftet att kunna skapa större kontroll i ett område, genom att en godare kontakt med de som bor i området skapa större förtroende för polisen, som i sin tur vågar anmäla och vittna händelser i en större grad.

Polisen 5IF säger att har man en etablerad kontakt med ungdomarna så är det enklare att hjälpa de. P1 ger ett exempel där relationen mellan de och ungdomar som de känner från möten blev god även med ungdomar som tidigare var "kaxiga" blev vänliga och hälsade på. P1 uppger följande:

-Jag har ju blivit "deras" polis så att säga!

Detta kan också kopplas till att *affektiva metoder* är viktiga inte enbart mellan samverkansaktörer men även mellan aktören och målgruppen man jobbar för, eftersom en god relation mellan en polis/socionom och en ungdom kan bidra till att ungdomen ska vilja ta sig ur sin problematik. Detta kan i sin tur kopplas till vad som uppgavs av socionom 1IF om att klienter ibland backar ut ur SIG möten när polisen är alltför "dömande" mot de, så här kan man också applicera *affektiv metod* som en relevant del i att hjälpa klienten att ta sig vidare ur

sin problematik. Polis 1IF nämner att under möten med ungdomar så försöker de inte vara dömande, så det är osäkert om detta är något större problem i samverkan mellan polis och socialtjänst.

5.3 Brottsförebyggande insatser hos polis och socionomer

S3 förklarade att sitt arbete nu är att vara samordnare vid "SIG möten" (sociala insatsgrupper) för personer som är över arton år, men har tidigare erfarenheter av att ha jobbat med ungdomar under arton år. Där involverade arbetet att ta emot anmälningar som kom från polisen om personer under arton som är misstänkta för brott. Sedan gjordes det förhandsbedömningar genom möten där både den misstänkta ungdomen och vårdnadshavare är med och frågor kring situation i hemmet och skolan diskuteras för att eventuellt avgöra om en insats från socialtjänsten behövs. Denna typ av brottsförebyggande arbete kan beskrivas som *sekundär* eftersom den blir aktuellt när en anmälning kommer från polisen kring misstankar om brott. En aspekt som framhävs av S3 var ett projekt som benämndes som "lyftet" vilket har nämnts tidigare i denna studie. S3 betonade att lyftet kunde hjälpa ungdomar med skola genom att ge de mer stöd och uppmuntra de att närvara mer under skoltid. Detta kan kopplas till begreppet *preventiv komplementaritet* som beskrivs av Sahlin (2000, s.26) om att en insats behöver göras utöver att stoppa kriminalitet för att främja något positivt och därmed minska risken för återfall. Att ge extra stöd och främja närvaro i skolan kan vara bidragande att fylla det "hål" som Sahlin beskriver som skapas av att kriminaliteten stoppas och i stället fylla det med en aktivitet som inte är destruktiv för individen.

Socionomernas och polisernas beskrivningar var samstämmiga i hur det brottsförebyggande arbetet såg ut. P1 förklarade sin roll som utredare för ungdomar och hur det vanligaste arbetet som utförs är att boka in förhör med ungdomar där bland annat socialen och vårdnadshavare är med. Detta kan beskrivas som en *sekundär insats* eftersom den görs när en ungdom är misstänkt för något brott. En annan polis, P2 förklarar hur de träffar både ungdomar och samverkansaktörer under SSPF möten, där P2 menar att de fångar upp det polisiära i situationer och konflikter i skolan där en ungdom är misstänkt för brott eller annat normbrytande beteende.

Alla respondenter betonade vikten av samverkan för brottsförebyggande arbete. Exempel på detta är från S2IF som uttrycker följande:

-Det krävs ofta en hel by för att uppfostra ett barn. Och så är det även i dagens samhälle. Här samverkar vi på olika sätt och på olika arenor för våra barns och ungdomars väl och ve. Skola, fritid, polis, socialtjänst, föreningar, föräldrar...alla i samhället.

Att S2IF menar att "det krävs ofta en hel by för att uppfostra ett barn" kan tolkas som en förklarande metafor (Bartley och Ericson, 2014) för hur det krävs samverkan mellan många olika aktörer för att en ungdom ska få tillräcklig och rätt stöd för en god utveckling.

5.4 Syn på ungdomskriminalitet och ungdomarna

Respondenternas tankar och syn på hur ungdomskriminalitet uppstår och hur man kan ta sig ut ur det hade flera återkommande aspekter hos både polisernas och socionomernas beskrivningar. Vanligt bland alla svaren var att det ofta är många olika faktorer som kan orsaka att en ungdom blir involverad i kriminella handlingar. S2 och S3 förklarar hur det kan vara flera problem i hemmet som bidrar till utvecklingen av ungdomskriminalitet. Följande citat från S3 beskriver detta:

-Men som du fattar det är oftast multiproblematik i familjen, det är så att ungdomen kanske inte går till skolan, sen kanske de inte är hemma ofta, det kanske är våld i hemmet, du förstår det kan vara väldigt mycket.

Poliserna P3 och P1 poängterade att orsakerna till ungdomskriminalitetens utveckling är ofta komplexa. P1 betonade hur en svårighet för ungdomen att kunna ta sig ur kriminaliteten kan vara just föräldrarna. Följande citat från P1 beskriver detta:

-Tyvärr, många vårdnadshavare inser inte att det är eller finns ett problem, i många fall är det så att de inte tycker att ungdomen har begått ett brott att de är helt oskyldiga...eh...man har liksom ingen självinsikt och då är det svårt att ta emot hjälp när man inte förstår att man har ett problem, och där brukar vi och socialen ofta prata om att det borde finnas några fler verktyg att ta till...

P1 pratade dessutom om att det borde finnas något verktyg att ta till sig innan man LVU blir relevant, eftersom det finns situationer där föräldrar vägrar att ta emot hjälp när de borde få det. P1 var däremot osäker på just vad insatsen skulle vara och hur den skulle vara utformad.

5.5 Samverkan och samarbetets utmaningar och problem

Bland socionomerna uppgav varje respondent att de anser att samverkan med polisen har fungerat positivt. Ett exempel ges av en respondent om en situation där samverkan har fungerat väl, där respondenten berättar att vid en misstanke om narkotikaanvändning bland ungdomen så tillkallades polis som hjälp och upplevdes som bra. Flera socionomer betonar också att SIG (sociala insatsgrupper) möten är en form av samverkan mellan bland annat socialtjänst och polis som har fungerat väldigt bra. Ett citat från socionom 2IF som uppger att samverkan fungerar bra säger följande:

-I samtliga ärenden vi haft med polis då det gällt ungdomar eller händelser, så har det alltid gått klanderfritt. Vi vet vem av oss som gör vad, och det är aldrig några konstigheter.

Flera socionomer som framhävde att de hade god samverkan med polisen hade möten med de ofta och befann sig i vissa fall fysiskt nära deras verksamhet. Två citat från socionom 3IF illustrerar denna aspekt väl. Det första citatet berör frågan om hur kontakten ser ut mellan socialtjänst och polisen och är följande:

-Vi har kontor på polishuset och delar korridor med utredarna, vilket underlättar för vårt vardagliga samarbete.

Det andra citatet från socionomen angående vad som har bidragit till effektiv samverkan är följande:

-Rak dialog, tydlighet med ansvarsfördelning, närheten mellan polis och socialtjänst fysiskt.

Detta kan tyda på att nära kontakt mellan poliser och socionomer bidrar till en god relation och tydlighet i hur samarbetet ska gå till. Man kan koppla detta till vad Lozic (2018, s. 131) nämner om affektiva arbetsmetoder. Att en fokus sätts på en känslomässig aspekt som god kontaktdisposition mellan aktörer av två olika verksamheter kan tolkas som att

respondenternas grupper har en god affektiv arbetsmetod, som upplevs bidra till en mer effektiv samverkan av flera respondenter. Man skulle också kunna kopplas den goda kontakten till det som Schein (2010, s. 7) tar upp om att man måste vara medveten om kraften som kultur i en organisation har för att inte bli ett offer för den. Med detta menar jag att en god och nära kontakt mellan samverkansaktörerna kan bidra till att de kan diskutera och klargöra deras arbetskultur och arbetsdynamik, som is in tur kan hjälpa till att undvika framtida problem i samarbete som kan orsakas av otydlighet och brist på information. Kontakt som sker ofta och är god mellan samverkansaktörer kan möjligtvis bidra till att reducera negativa effekter som *informella aspekter* kan ha på samverkan. *Informella aspekter* enligt Lindkvist, Bakka & Fivelsdal (2019, s.125-126) innebär bland annat, gruppnormer och attityder. Dessutom kan man dra en koppling till det som Basic (2018, ss. 194-196) beskriver om hur bidragande faktor för framgångsrik samverkan är att både organisationer befinner sig på samma plats, eftersom att socionomen uppger hur de delar korridor med utredarna som bidrar till samverkan.

När det gällde svar på om socionomerna tyckte att samverkan har förbättrats under den tid som de har arbetat, uppgav flera att den har blivit bättre medan några enstaka respondenter uppgav att samverkan är i en förändring just nu men är på god väg, eller att effektiviteten har gått i vågor.

När det gäller nackdelar och problem med samverkan, så belyser flera socionomer att det brukar vara sekretess som i vissa fall försvårar samarbetet, och socionom 2IF beskriver det som att “den ibland blir mer ett hinder än hjälp”. I övrigt varierar svaren på frågorna som berör exempel där samverkan har inte fungerat och vilka orsaker dålig samverkan kan ha. De allra flesta har inte upplevt någon situation där det har fungerat dåligt, men socionom 4IF beskriver på en situation då en polis dök upp vid en ungdomsarena och skrek högt. Citatet är följande:

-Vid ett annat tillfälle dök polisen upp på ungdomsarenan och skrek högt samtidigt som de visade en bild på en ungdom och undrade om vi kände till ungdomen och hans vänner. På arenan fanns då yngre ungdomar och jag upplevde inte att det var professionellt av polisen att agera så som de gjorde[...]

Tidigare diskuterade jag utifrån några citat från respondenter hur en god kontakt mellan samverkansaktörerna bidrar till görasamverkan bättre. Även socionom 4IF som beskriver en situation med en skrikande polis uppgav följande i frågan om kontakt mellan verksamheterna:

-Via våra ssp-möten, de är även alltid välkomna in till ungdomsarenan som vi arbetar på och hälsar på där spontant.

Även om det inte framgår exakt hur ofta SSP-möten äger rum, så tyder upplevelse av att poliser hälsar på spontant på en god relation. Men utifrån det som beskrivs av 4IF, så framgår det att god kontakt är ingen garanti på att det aldrig uppstår några problem alls. Det är dock oklart om den skrikande polisen var någon som har varit i kontakt med socionomen tidigare, därmed är det svårt att avgöra om det var kontakten mellan socionom och polis i detta fall hade brister.

En annan socionom framhäver att ett problem uppstod i samverkan när en omorganisation hos polisen ledde till att en grupp med ungdomspoliser upplöstes och ledde till att en del av arbetet som byggdes upp i vissa områden i en stad föll platt, som sedan märktes tydligt. Något som också tas upp en av socionomerna är bristande kommunikation då poliser ibland inte vet hur socionomer arbetar och vilka roller de har. Informationsbrist var också en återkommande aspekt bland flera socionomers svar. Ett citat från en socionom säger så här:

-Sekretesslagen kan vara ett problem. Ibland vet inte de olika aktörerna vilken sekretessnivå som gäller. Ofta kan t.ex. vår egen förvaltning tro att vi inte lyder under samma sekretess.

Citatet från socionomen ovan nämner sekretess som ett problem, men poängterar hur en brist på kommunikation och information orsakar problem i samverkan. Detta kan kopplas till vad Bartley & Ericson (2014, ss. 9-10) beskriver om att kommunikation och språk är en väldigt viktig del för institutionella utövare, liksom de gemensamma ageranden och uppfattningar som utgör en organisation. Att det finns otydligheter om vilken sekretessnivå som gäller är ett hinder i samverkan då klagorandets av det tar upp tid som kan ha ägnats till annat inom samverkan.

Socionom 2IF uppger att sekretess kan orsaka problem nämner också att de har hört från poliser om vilka nackdelar samverkan har. Citatet är följande:

-Sekretessen blir ibland mer ett hinder än hjälp, när det gäller att kunna jobba med och runt ungdomar som är i dåligt mående eller andra risker. Har också hört en del poliser som nämner att de anser att strafflagen ibland är för snäll. Mycket de brott de jobbar mot och med, blir ofta avskrivna eller släppta och det kan nog kännas lite håglöst för dem ibland när de jobbat hårt för att kunna förebygga brott och trygga säkerheten i staden.

Bland socionomerna så uppgav flera att de tyckte att samverkan har förbättrats under den tid som de har arbetat, men vissa socionomer som inte har jobbat hos socialtjänsten särskilt länge var osäkra om det.

Bland de poliser som har svarat på frågorna så anger alla att de ser samverkan som en positiv och väsentlig del i arbetet mot ungdomskriminalitet. Polis 4IF beskriver polismyndigheten som både reaktiv och proaktiv, där den reaktiva delen står för när polisen tar sig till en plats för att det har hänt eller misstänks ett brott, och den proaktiva som innebär samarbetet med olika aktörer och som är avgörande för att polisen ska lyckas. Polis 5IF beskriver polisen och socialtjänsten som naturliga samverkansaktörer och ett exempel på en fördel som ges av polis 8IF är öppen dialog kring ungdomar i ett förebyggande syfte där sekretess inte är ett problem.

När det gäller nackdelar så framkommer det flera olika aspekter. Varje polis benämnde att sekretess var ofta det största hindret i samverkan, polisen 8IF anser att den behöver förändras. På frågor där polisen ska beskriva en situation då samverkan inte fungerat, så anger också flera poliser att det ofta handlade om situationer där socionomer var partiska till ungdomar som var misstänkta för brott, som i sin tur skapade frustration för poliser. Ett exempel på var en socionom som litade mer på en ungdom som ska ha varit misstänkt för flera brott vid flera tillfällen än polisen, medan en annan polis beskriver en situation när en utredning skulle göras kring ett barn som var misstänkt för brott, så hade socialtjänsten (som innan utredningen hade möte med barnet och vårdnadshavaren) undanröjt bevisning. Dessa två exempel som beskrivs av poliserna kan kopplas till begreppet *kontrastrategi* som beskrivs av Forkby (2020, ss. 589-590), eftersom att den ena parten i samverkan gör något som försvårar arbetet. Som det beskrevs tidigare i undersökningen, så kan *kontrastrategi* utföras av aktörer som ett sätt att upprätthålla legitimitet i ens profession, och det är möjligt att i detta fall så ansåg socionomen att en undanröjning var ett sätt bibehålla ens professionella legitimitet. Det är oklart om socionomen som gjorde detta har samverkat tidigare och det är också oklart om hur väl

etablerad kontakten och relationen mellan socionomen och polisen i denna situation var. Man kan också koppla denna upplevelse till det som Schein (2010, s. 8) beskriver om hur kultur kan påverka arbete, och hur två olika organisationer kan uppfatta varandras arbetsdynamik som absurd.

Polis 11F uppger följande upplevelse om samverkan med socialtjänsten:

-Ibland känns det tungrovt med socialtjänsten. Krävs oerhört mycket oro och konkreta fakta för att de skall agera i tex LVU. Vi kan inom polisen se att en ungdom verkligen är på glid men det händer inget. Eller så får vi inom polisen inte infon pga tex sekretess[...]

Polisen här beskriver att socialtjänsten i vissa fall inte agerar när en ungdom befinner sig i risk och orsaken som anges är att mycket fakta och oro krävs innan socialtjänsten kan agera i LVU. Man skulle möjligtvis kunna koppla detta som polisen beskriver som en form av *kontrastrategi*, eftersom socialtjänstens krav innan de kan agera på ett visst sätt orsakar ett problem i samverkan mot att stoppa och förebygga ungdomskriminalitet.

När poliserna svarade på om de tycker att samverkan har blivit bättre sedan de arbetade, så var det flera olika svar som framkom. Flera av poliserna tyckte att samverkan med socialtjänst har varit relativt oförändrad under den tid som de har arbetat, medan några andra var osäkra på om samverkan har förbättrats eller försämrats under åren som de har arbetat, på grund av att de inte arbetat hos verksamheten särskilt länge. Några andra poliser uppgav att det har förbättrats men angav inte någon särskild orsak till förbättringen, men polis 61F tyckte att samverkan har blivit bättre och menade att regeringen har tagit steg till att förbättra samverkan. Ett citat från polis 61F som anser att samverkan har blivit bättre anger följande:

-Det ha blivit mycket bättre enligt mig och det har tagits på regeringsnivå att det ska förbättras för att alla strävar mot samma mål, minska ungdomens felbeteende i god tid när man också sett det i tidigt skede.

Att polisen betonar hur insatser ska göras tidigt som en preventiv åtgärd är ett typiskt exempel på resiliensstänkande. Att "återhämta sig" är några av de definitioner som används för att beskriva resiliens eftersom en insats som utförs i god tid för att hindra ett beteende som

kriminalitet är ett sätt att hjälpa ungdomen att återhämta sig, samtidigt som det bidrar till en långsiktig lösning till ungdomskriminalitet som socialt problem.

En annan aspekt som tas upp är kommunikationsaspekten där polis 1IF förklarar att de upplever som att kommunikationen med socialtjänsten är enkelriktad, där polisen informerar men får inte mycket information tillbaka. Med detta menar polisen att mer information borde ges från socialtjänsten om deras kännedom om ungdomar som ligger i riskzonen för att rekryteras till kriminella gäng. Detta kan kopplas till vad som tidigare har nämnts bland socionomernas svar också om kommunikationens relevans utifrån vad Bartley & Ericson (2014, ss. 9-10) förklarade.

5.6 Resonemang om eventuella förbättringar och förändringar

Bland svaren som socionomer gav på frågan om vad som skulle behövas för att göra samverkan bättre fanns det mycket variation. Två socionomer ansåg att nya utbildningar för exempelvis personal behövs för att hålla sig uppdaterad om förändringar i arbetet som sker årligen. En socionom betonade att sekretessbestämmelser borde förändras då nuvarande sekretess ibland gör det svårt att arbeta tillsammans för att nå barn och föräldrar. Socionom 7IF upplever att det är den nuvarande utanförskapen är vad som har möjliggjort ungdomskriminalitet och anser att detta är en politisk fördelningsfråga som inte kan lösas med fler poliser, utan mer professionellt socialt arbete och resurser till föreningsarbete. Vad som beskrivs här av socionomen skulle kunna tolkas som en form av *Kamouflerande metafor* (Bartley och Ericson, 2014) för att subtilt uttrycka en vilja att samverka mindre med poliser. Detta genom att uppge att fler poliser inte är vad som behövs för att motverka ungdomskriminalitet utan i stället resurser till andra former av samverkan som föreningsarbete.

Socionom 6IF uppgav att vad som skulle behövas är mer vuxennärvaro genom att öka medvetenhet om vad deras barn gör när "ingen ser" och ställa högre krav på föräldraansvaret. Denna socionom framhäver också att det borde finnas hårdare straff. Följande citat belyser detta:

-Högre vuxennärvaro. Öka medvetandet bland föräldrarna om vad deras barn gör när "ingen ser" och ställa högre krav på föräldraansvaret. Strängare straff, allt för många kommer

*undan med mildare straff, straffrabatter. Har man begått en brottslig gärning ska det svida –
punkt slut*

Citatet ovanför belyser flera intressanta aspekter. Det fanns flera andra socionomer som också uppgav att högre föräldranärvaro skulle vara till hjälp att motverka ungdomskriminalitet, men varken andra socionomer eller poliser uppgav att det skulle behövas hårdare straff för brott. Om man jämför med hur de andra socionomer har svarat så kan denna socionoms åsikt vara en ovanlig *informell aspekt*, (Schein, 2010) eftersom i de andra socionomernas svar framgår det ingen tanke om att hårdare straff bör införas, som tyder på att en gruppnormen bland socionomer involverar inte en efterfråga av hårdare straff för unga lagöverträdare.

Socionom 2IF tar upp på frågan om vad respondenten tycker skulle göra samverkan mer effektiv om att “eldsjälar” inom olika yrken behövs. Följande citat är från denna socionom:

-Eldsjälar inom olika yrken behövs. Som ser till att saker händer, lyfts, möten sker, nätverkande blir av osv. Olikheter och likheter kan även det vara till nytta. Att ta vara på andras goda erfarenheter och implementera dem i sitt eget arbete.

Socionomen förklarar att “eldsjälar” är individer som får saker att hända, möten att ske och nätverkande att bli av. Här kan man se ett exempel på att en *förklarande metafor* används av socionomen för att beskriva aktörer inom olika yrken som är engagerade i att skapa och upprätthålla kontakter i samverkan.

Bland poliserna fanns det likt socionomerna olika förslag och synpunkter om vad som kan förbättra samverkan, men alla främsta tanken som uppgavs var att förändring kring sekretess (som också anses av polis 6IF att den ibland förstör samverkan helt.) behövs för att förenkla informationsutbytet och öka förmågan att dela sekretessbelagda uppgifter. Följande citat illustrerar hur flera poliser har svarat:

-Sekretess mellan myndigheter bör ses över. Informationsutbytet måste bli enklare. Oftast stannar informationen hos socialtjänsten.

Citatet ovan kan förklara den tanke som några poliser uppger om att kommunikationen ibland brister och är enkelriktad. Flera poliser framhäver att information som socialtjänsten inte ger

ut kan ibland försvåra arbetet, något som kan ofta bero på sekretessregler som socialtjänsten måste följa men som indirekt orsakar en *kontrastrategisk* (Forkby, 2020) effekt i arbetet mot ungdomskriminalitet.

Varje polis tog upp sekretess som ett hinder eller problem ibland för samverkan men det var inte alla poliser som uppgav att den måste förändras för att göra samverkan mot ungdomskriminalitet bättre. När det gäller övriga synpunkter så tar polis 3IF upp följande:

-Mer samarbete mellan skola och polis. Polismyndigheten har inte haft resurser att besöka skolor och informera, såsom man gjorde förr i tiden. Polisen borde lägga mer tid på att åka till skolor och prata om samhället, varje individs rättigheter och skyldigheter samt prata om vad som är att begå brott. Många ungdomar förstår inte att de begår brott när de tex. skickar/skriver saker på nätet.

Det som polisen uppger här, kan kopplas till begreppet resiliensstänkande (Lozic, 2018) då det framgår en önskan om att mer resurser ska satsas på att förebygga brott genom att involvera andra aktörer som i detta fall är skolan. Ett annat exempel på resiliensstänkande uppges av en polis som beskriver ett projekt mellan polis och socialtjänst kallad för "lyftet" som inriktar sig på särskilda ungdomar som förfaras vara i risk för en allvarlig utveckling inom det kriminella. Där får de hjälp med studier, jobbsökande, och även med flytt för att komma bort från den kriminella banan, men mycket hänger även på att ungdomen vill själv delta. Att satsa på en långsiktig plan för att ungdomen ska kunna ta sig ur sin kriminella livsstil är ett gott exempel på *resiliensstänkande*. Det kan också tolkas som att det polisen efterfrågar är mer *primära* insatser som det beskrivs av Sahlin (2000, s. 26) eftersom primära insatser involverar insatser som görs för att hindra utvecklingen av problem generellt.

En annan polis beskriver att det ständigt skickas orosanmälningar (enligt SoL 14§) till socialtjänsten där man sedan inväntar återkoppling om ungdomen. Enligt polisen är detta i dagsläget svårt då socialtjänsten trycker på med sekretess trots lagändringar om att de ska kunna dela av med sig om hur det går eller har gått för ungdomen. Detta skulle kunna kopplas till en form av *kontrastrategi* från socialtjänstens sida, eftersom de väljer att hålla fast vid sekretess på samma sätt trots lagändringar, som i sin tur hindrar samverkan. Det framgår inte just vilken lagändring som polisen menar, men om socionomer trots en förändring väljer att agera på samma sätt kan bero på en *informell aspekt*, dvs att någon attityd eller gruppnorm

bland socionomer påverkar deras agerande. Polisen 7IF sätter fokuset på relationen mellan aktörerna som en väsentlighet för att arbetet, och som behöver byggas upp på nytt om gamla aktörer ersätts av nya. Som jag diskuterade tidigare bland socionomernas svar kan man koppla till affektiva arbetsmetoder som nämns av Lozic (2018, s. 131) även i svaren hos denna polis. En uppmuntran till att en god kontakt och nära relation mellan samverkansaktörer behövs för att förbättra samarbetet är ett tydligt exempel på en affektiv arbetsmetod, som i sin tur är en del av *resilienstänkandet*.

En ständigt återkommande faktor bland alla av de sex intervjuade respondenterna, både poliser och socionomer, var begreppet *forum* som de menade var en väldigt viktig aspekt för samverkan. *Forum* enligt definition är möten eller medium där idéer och tankar kan uttryckas och det uppgavs att det fanns mindre forum där exempelvis socialsekreterare och poliser kunde diskutera något kring ärende och eventuella konflikter kunde tas upp, och större forum där man träffade aktörer och chefer involverade i samverkan på större skala där man kunde ge förslag till och ta upp fördelar och nackdelar med samverkan. Begreppet *forum* kan beskrivas som en *förklarande metafor* (Bartley och Ericson, 2014) eftersom respondenterna använde orden för att beskriva de medium och situationer där de kunde framföra sina tankar och funderingar kring samverkan med andra aktörer och i vissa fall ha möjlighet att påverka samverkan. Alla intervjupersoner berättade att direktiv om huruvida de skulle samverka med andra verksamheter och vilken metod som skulle användas kom uppifrån och det var inte mycket de kunde påverka på det sättet, men det fanns möjlighet att indirekt påverka samverkan genom att ta upp eventuella problem under dessa möten. P1 beskriver följande:

- Jag kan inte säga att vi har nån jättestor inverkan på hur vi samarbetar utan det är mer på chefsnivå att det ser ut som det gör, och det är då cheferna inom polisen och socialtjänst som avgör hur samverkan mellan socialtjänst och polis ska se ut. Jag känner att jag inte har jättestor chans att påverka det, jag kan ju ge förslag som skickas vidare, men i slutändan är det inte jag som bestämmer.

Bland svar från intervjuformulär, men dessutom bland de digitala intervjuerna har både polis och socialarbetare betonat fortbildning som en god potentiell förändring. Vad för typ av fortbildning det handlar om varierar bland svaren, men ett exempel från S3 är att socialtjänsten bör bli bättre på att göra hotbilda-bedömning när klienter blir hotade, och i

frågor angående vad det innebär och hur man kan ge stöd är något som man hade kunnat lära sig av från polisen.

6. Avslutande diskussion

I denna undersökning intervjuades flera socionomer och poliser som samverkat mot ungdomskriminalitet, om deras synpunkter och tankar kring samverkan och brottsförebyggande arbete. Begrepp som relaterar till samverkan kopplades till de beskrivningar som respondenterna gav.

Det fanns ingen socionom eller polis som ansåg att samverkan mellan polisen och socialtjänst skulle minskas, utan tvärtom ansåg alla att den skulle ökas över lag eller enbart efter behov. Graden av kontakt som socionomer hade med polisen var olika bland svaren, men generellt uppgavs det av socionomer och vissa poliser, att de ofta hade möten och hade sin arbetsmiljö fysiskt nära varandra. Dessa respondenter uppgav generellt att deras relation och samarbete var väldigt god. Detta kopplades till affektiva arbetsmetoder som Lozic (2018, s. 131) förklarade var en del av *resilienstagande* arbete, men en koppling gjordes även till Basic (2018, ss. 194-196) om att två organisationers närvaro på samma plats bidrar till god samverkan.

På frågan om vilka fördelar och nackdelar det finns med samverkan så uppger socionomerna att i de flesta ärenden där poliser tillkallades, eller möten där poliser var närvarande, fungerade bra. Enstaka situationer pekades ut av några socionomer där vissa poliser agerade på ett sätt som upplevdes "aggressivt" och "oprofessionellt", ett exempel från socionomerna som sedan kopplades till Forkbys begrepp om *kontrastrategi*.

Poliserna uppgav en positiv upplevelse av samverkan, då alla poliser uppgav att det ger goda resultat i arbetet. En fördel som uppgavs var att socialtjänsten hjälper polisen att kartlägga ungdomar som finns i riskzonen för att bli rekryterade av kriminella, medan polisen ZIF uppgav att samverkan mellan polis och socialtjänst har gett stor framgång i att motarbeta våldsbejakande extremism. Brister i kommunikationen uppgavs främst av poliser men även socionomer. Problem med kommunikation kopplades till vad Bartley och Ericson (2014, ss. 9-10) framhävde om hur viktigt kommunikation var för aktörer inom institutioner, eftersom att tid kastas bort på missförstånd kring exempelvis skillnader i sekretess. Bättre kommunikation och kontakt eller utbildning i båda verksamheterna om den andres sekretess föreslogs. En polis gav exempel på en situation, när en socionom rörde undan bevisning under en utredning. Det och bristande kommunikation kopplades till begreppet *kontrastrategi*.

Det fanns variation bland poliserna och socionomernas svar om hur samverkan kan förbättras. Några socionomer hänvisade till bättre utbildning bland personalen som ett behov, en annan socionom menade att ungdomskriminalitet var en politisk fördelningsfråga som inte kunde lösas med fler poliser, utan mer professionellt socialt arbete och resurser till föreningsarbete. En annan socionom framhävde i stället att mer vuxennärvaro och ansvar skulle behövas, och en annan uppgav att en förändring av sekretessbestämmelser behövs. Generellt uppgav flera socionomer att insatser utanför den direkta samverkan med polis skulle behöva göras för att förbättra brottsförebyggande arbete.

Varje polis tog upp att sekretess ofta var ett hinder för samverkan och flera tog upp att det skulle behövas en förändring i sekretessbestämmelser för att kunna förbättra samverkan mot ungdomskriminalitet. Men vissa poliser hade andra förslag, som en förbättrad kommunikation mellan socialtjänst och polis eller förebyggande insatser i skolan. Detta kan tolkas som att det finns önskingar bland polisen att öka *primära insatser* för det brottsförebyggande arbetet, som utförs generellt inom delar av samhället för att motverka utvecklingen av kriminellt beteende hos ungdomar. Likt socionomerna var många svar bland poliserna kopplad till att utbildningar om hur sekretess ser ut hos den andra verksamheten hade varit till hjälp till att göra samverkan bättre.

Analysen belyser att generellt bland de poliser och socionomer som hade kontakt med varandra ofta uttryckte sig väldigt positivt om sin samverkan. *Resilienstänkande* dvs en tankegång som vill satsa på långsiktiga planer för att ta sig an sociala problem framhölls av både poliser och socionomer som ett viktigt sätt att bekämpa ungdomskriminalitet på. Ett exempel med polisen berättar om "lyftet" vilket var ett projekt som skulle hjälpa ungdomar att sig ur sin kriminella livsstil med långsiktiga satsningar. I övrigt framhävs det hur tidiga insatser med flera samverkansaktörer som exempelvis skola anses vara bra för att förebygga ungdomskriminalitet. Respondenternas svar visar på en stark preferens bland både socionomer och poliser för preventiva insatser som görs gemensamt för att uppnå långsiktiga mål, vilket visar på att *resiliennstänkande* är aktuellt. Metaforer förekom bland flera svar hos respondenterna, i synnerhet *förklarande metaforer*. Ord som "fyrkantigt" användes för att beskriva inflexibilitet i hur aktörer förhåller sig till brottsförebyggande arbete och att det påverkar samverkan negativt. Både poliser och socionomer tog upp exempel på situationer

där samverkan inte fungerade av olika skäl, varav flera av dessa kunde benämnas som möjliga *kontrastrategier* i samverkan.

Både poliser och socionomer uppgav att utvecklingen av ungdomskriminalitet är komplex och kan ha många olika faktorer som familj och kompisar. Trots att hjälp och stöd erbjuds ungdomar för att ta sig ur kriminaliteten så kan det vara svårt utifrån ungdomarnas vilja och förutsättningar.

Denna studie belyser samverkan mellan polis och socionomer inom brottsförebyggande arbete, genom att synliggöra dessa aktörers resonemang och ge en rikare förståelse för motsättningar och dilemman i det praktiska arbetet som annars kanske inte beaktas. Att sekretess orsakar ett hinder kan vara en aspekt i samverkan som många är medvetna om, men bristande kommunikation om yrkesroller och beteenden hos enskilda aktörer är något ovanligare som bör belysas. Genom denna belysning synliggörs *informella aspekter* inom organisationskulturen bland socialtjänst och polisen tillsammans med en fördjupad kunskap hur ett mer och mer utbredd *resilienstänkande* möter olika strategier. Denna studie belyser även vikten av relationer som professionella aktörer inom samverkan mot ungdomskriminalitet anser behövs för att förbättra brottsförebyggande arbete och samverkan.

7. Referenslista

Ahrne, Göran och Svensson, Peter (red.) (2015). *Handbok i kvalitativa metoder*. 2., [utök. och aktualiserade] uppl. Stockholm: Liber

Ahrne, Göran och Svensson, Peter (2015a). Kvalitativa metoder i samhällsvetenskapen. I

Ahrne, Göran och Svensson, Peter (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. 2., [utök. och aktualiserade] uppl. Stockholm: Liber ss. 8-16

Ahrne, Göran och Svensson, Peter (2015b). Akademiskt skrivande. I Ahrne, Göran & Svensson, Peter (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. 2., [utök. och aktualiserade] uppl. Stockholm: Liber ss. 237-248

Basic, Goran (2018) "Observed successful collaboration in social work practice: coherent triads in Swedish juvenile care" *European journal of social work*, 2018

Vol. 21, Nr. 2, 193–206

<https://doi.org/10.1080/13691457.2017.1289897>

Bartley, Kristina och Ericson, Mathias (2014) ""Stuprör" och "öppna kanaler" – Metaforer i talet om och för samverkan" *Arbetsmarknad & Arbetsliv*. 20(2):9-23 s. 9-21

<https://journals.lub.lu.se/aoa/article/view/17619/15974>

Bryman, Alan (2018) *Samhällsvetenskapliga metoder*. Tredje uppl. Malmö: Liber.

Brottsförebyggande rådet Brå (2020) *Ungdomsbrottslighet*

<https://www.bra.se/statistik/statistik-utifran-brottstyper/ungdomsbrottslighet.html>

Eriksson-Zetterquist, Ulla och Ahrne, Göran (2015). Intervjuer. I Ahrne, Göran och Svensson, Peter (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. 2., [utök. och aktualiserade] uppl. Stockholm:

Liber ss. 34-54

Forkby, Torbjörn (2020) Organisational exceptions as vehicles for change:

collaborative strategies, trust, and counter strategies in local crime prevention partnerships in Sweden, *European Journal of Social Work*, 23:4, ss. 580-593

<https://doi.org/10.1080/13691457.2018.1512474>

Johansson, Susanna. (2011). Juridifiering som institutionell förändring. Om mötet mellan straffrätt och socialrätt vid interorganisatorisk samverkan. *Retfærd: Nordisk juridisk tidsskrift*, 34:4(135), ss. 38-59.

<https://portal.research.lu.se/ws/files/3432912/2301678.pdf>

Lindkvist, Lars, Bakka, Jørgen Frode och Fivelsdal, Egil (2014). *Organisationsteori: struktur, kultur, processer*. sjätte upplagan Stockholm: Liber

Lozic, Vanja (2018) ”Att lära av det lokala och experimentera. Resilienstänkande i brottsförebyggande arbete”, i Platskamp, specialnummer av Arkiv. *Tidskrift för samhällsanalys*, nr 9, s. 129–157.

<https://doi.org/10.13068/2000-6217.9.5>

OSL 2009:400. *Offentlighets- och sekretesslag*

<https://lagen.nu/2009:400>

Patterson, G.T. och Swan, P.G. (2019), "Police social work and social service collaboration strategies one hundred years after Vollmer: A systematic review", *Policing: An International Journal*, Vol. 42 No. 5, pp. 863-886. <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1108/PIJPSM-06-2019-0097>

Pape, H. och Falck, S. (2014) “Ungdomskriminalitet” *Tidsskrift for ungdomsforskning*, 2014 Vol. 3 Nr. 2 (2003), 99-111 Tillgänglig på:

<https://journals.oslomet.no/index.php/ungdomsforskning/article/view/1154>

Pettersson, Tove (2012). *Att balansera mellan kontroll och kontakt: lokala polisars arbete med ungdomar*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur

Schein, Edgar H. (2010). *Organizational culture and leadership*. 4. upplagan. San Francisco: Jossey-Bass

Sahlin, Ingrid (2000). *Brottsprevention som begrepp och samhällsfenomen*. Lund: Arkiv

SoL 2001:453 *Socialtjänstlag*

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/socialtjanstlag-2001453_sfs-2001-453

Socialstyrelsen (2019) *Barn och unga som begår brott - Handbok för socialtjänsten*

<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/handbocker/2020-2-6577.pdf>

Vanhanen, S. and Heikkilä, E. (2017) “Multi-professional work practices in the field of immigrant integration – examples of collaboration between the police and social work”, *Migration Letters*. London, UK, 14(2), ss. 273–284.
<https://journals.tplondon.com/ml/article/view/332/325>

8. Bilagor

8.1 Frågeformulär till socionomer

Kvalitativ intervju om samverkan mellan socialtjänst och polis mot ungdomskriminalitet.

Hejsan! Här kommer 15 frågor som berör samverkan mellan socialtjänst och polis. Hur lång tid det tar att svara på frågorna är svårt att veta, men det rör sig om 15 frågor där jag ber dig reflektera om dina erfarenheter om just samverkan kring ungdomskriminalitet. Om du har funderingar eller frågor så skriv gärna till mig (studenten) eller till min handledare. Jag ser fram emot att få dina svar så snart som möjligt. Jag är oerhört tacksam om du avsätter tid för att svara!

Fråga 1: Hur länge har du arbetat hos socialtjänsten? Har du haft tidigare jobb, utbildning eller erfarenheter som du ser som betydelsefulla för ditt arbete idag?

Svar:

Fråga 2: Vilket är dina arbetsuppgifter? Hur ser en vanlig arbetsdag ut? Hur ser en ovanlig arbetsdag ut?

Svar:

Fråga 3: Vem har du mest kontakt med i ditt arbete? Vilka andra personer och professioner än din egen arbetsgrupp?

Svar:

Fråga 4: Hur brukar kontakten mellan socialtjänsten och polis se ut?

Svar:

Fråga 5: Hur ser kontakten mellan dig och ungdomarna ut?

Svar:

Fråga 6: Hur skulle du formulera målet med ditt arbete med ungdomskriminalitet? Är detta ett personligt mål, eller är det ett mål som formuleras mellan kollegor?

Svar:

Fråga 7: Hur ser du på betydelse av samverkan mellan olika myndigheter/instanser som jobbar med ungdomar och kriminalitet?

Svar:

Fråga 8: Tycker du att samverkan kring ungdomskriminalitet borde bli starkare eller minskad mellan polis och socialtjänst? Varför, eller varför inte?

Svar:

Fråga 9: Kan du ge exempel på en situation då samverkan mellan socialtjänst och polis fungerat bra? Vad var det som gjorde att det fungerade?

Svar:

Fråga 10: Kan du ge exempel på en situation då samverkan mellan socialtjänst och polis inte fungerat? Vad var det som gjorde att det inte fungerade?

Svar:

Fråga 11: Vad tycker du har varit till hjälp till att göra samverkan effektiv? Exempelvis lagar, aktörer, regelverk olikheter i metod, mål eller yrkesroller etc.

Svar:

Fråga 12: Vad har enligt dina erfarenheter orsakat problem och konflikter i samverkan mot ungdomskriminalitet? Exempelvis lagar, aktörer, regelverk etc.

Svar:

Fråga 13: Skulle du säga att samverkan runt ungdomskriminalitet har förbättrat eller försämrats under den tid du har arbetat med det? Hur ser du på orsakerna?

Svar:

Fråga 14: Vad eller vilka förändringar ser du skulle behövas för att göra samarbetet mot ungdomskriminalitet bättre?

Svar:

Fråga 15: Har du några övriga tankar eller erfarenheter av samverkan och/eller arbete mot ungdomskriminalitet som du vill berätta om? Skriv här!

Svar:

Tack så mycket för din medverkan! Om du är intresserad så kan jag skicka min uppsats till dig när jag är färdig. Dina svar kommer hanteras med största konfidentialitet och helt anonymiseras. Skulle du av någon anledning ångra din medverkan och vill att jag ska ta bort intervjusvaren så är det bara att skicka e-post.

Mvh Zsolt Gal

8.2 Intervjuguide

Bakgrund

Fråga 1: Hur länge har du arbetat hos socialtjänsten/polisen? Har du haft tidigare jobb, utbildning eller erfarenheter som du ser som betydelsefulla för ditt arbete idag?

Fråga 2: Vilka är dina arbetsuppgifter? Hur ser en vanlig arbetsdag ut? Hur ser en ovanlig arbetsdag ut?

Fråga 3: När det gäller ungdomskriminalitet, hur ser ditt arbete ut?

Fråga 4: Vem har du mest kontakt med i ditt arbete när det handlar om ungdomskriminalitet? Vilka andra personer och professioner än din egen?

Fråga 5: Hur skulle du beskriva kontakten mellan socialtjänsten och polis (på organisationsnivå) när det gäller ungdomskriminalitet?

Arbetet med ungdomar och kriminalitet

Fråga 6: Hur skulle du beskriva din kontakt med ungdomar i arbetet?

Fråga 7: Hur skulle du formulera det personliga målet med ditt arbete mot ungdomskriminalitet? **Eventuell Följdfråga:** Är det något du har gemensamt med din verksamhet och kollegor eller är det något annat?

Fråga 8: Hur resonerar du om kriminella ungdomars anledningar till att hamna i kriminalitet och om deras möjligheter att komma vidare ur kriminaliteten?

Fråga 9: Vad ser du att arbetet mot ungdomskriminalitet inom din verksamhet fokuserar på: är det förebyggande eller handlar det om att bekämpa brott den när det väl sker, kan du ge något exempel?

Fråga 10: Hur skulle du beskriva det brottsförebyggande arbetet hos din verksamhet?

Eventuell Följdfråga: Hur tror du att skiljer sig hos den andra verksamheten? Hur resonerar du kring brottsförebyggande, vad behövs? Är det något särskilt som behövs?

Samverkan

Fråga 10: Hur skulle du definiera samverkan?

Eventuell Följdfråga: Hur skulle du definiera samverkan mot ungdomskriminalitet?

Fråga 11: Hur skulle du beskriva samverkan (på organisationsnivå) och samarbete (“på gatan”) i arbetet mot ungdomskriminalitet?

Eventuell Följdfråga: Vad ser du som viktigt vid samverkan respektive samarbete?

Fråga 12: Hur skulle du beskriva kontakten som du har med aktörer från den andra verksamheten (polis/socialtjänst) Hur går den till, var möts ni och vem är med?

Eventuell Följdfråga: Vad tror du påverkar att kontakten du har ser ut som den gör?

Fråga 13: Vad upplever du att de du samverkar med (polis/socionom) satsar på i arbetet mot ungdomskriminalitet? T.ex upplever du att de arbetar mer eller mindre förebyggande eller mer mot aktiva brott?

Fråga 14: Vad tycker du har varit till hjälp till att göra samverkan effektiv? (Exempelvis lagar, aktörer, regelverk olikheter i metod, mål eller yrkesroll etc.)

Fråga 15: Om det uppstår konflikter och/eller oklarheter i arbetet mot ungdomskriminalitet mellan socialarbetare och poliser över samverkan, samarbetet eller hur man ser på samverkans betydelse för brottsförebyggande hur kan det se ut? Hur brukar eventuella konflikter hanteras?

Fråga 16: Vad anser du har varit den största påverkan över hur samverkan har fungerat? Upplever du att du och/eller din verksamhet har inflytande på samverkan?

Eventuell Följdfråga: Är det aktörer du har samverkat med, ledning, politiska eller ekonomiska aspekter osv?

Förändringar

Fråga 17: Hur skulle du resonera kring hur samverkan mot ungdomskriminalitet har förändrats under den tid du har arbetat?

Fråga 18: Vad eller vilka förändringar ser du skulle behövas för att göra *samarbetet* mot ungdomskriminalitet bättre med aktörer från den andra verksamheten?

Fråga 19: Ser du någon skillnad på den andra verksamhetens mål, deras arbete och hur förstår du deras mål, tänker du att det är samma som er eller är det något annat?

Fråga 20: Är det något inom din egen organisation som kan göra samverkan bättre? (Saker som lagstiftning, riktlinjer, ledarskap, fortbildning.)

Fråga 21: Är det någonting som du ser som den andra organisationen skulle ändra på för att samverkan fungera bättre? (Saker som lagstiftning, riktlinjer, ledarskap, fortbildning.)

Fråga 22: I de situationer där du möter individer från den andra verksamheten finns det något som du kan göra för att förbättra samarbetet?

Eventuell Följdfråga: Finns det något som individer från de andra verksamheten kan göra för att förbättra samarbetet med er? Har du något exempel?

Övrig Fråga

Har du några övriga tankar eller erfarenheter av samverkan och/eller arbete mot ungdomskriminalitet som du vill dela med dig av eller berätta om?

Estimerad tid för intervju: 63 Minuter